

NAUJIENOS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VI Library of Congress Gr. Periodical Division Washington, D. C. 20540
LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXII

Price 20 c.

Chicago, Ill. — Pirma šienis — Monday, December 5, 1977

Nr. 285

ARABAI PLANUOJA PAKENKTI EGIPTUI

DOBRYNINAS PRAŠO AMERIKOS ŽYDŲ PAGALBOS PREKYBOS LENGVATOMS

Maskva išleidžia daugiau žydų užsienį, bet prekybos reikalai tebestovi vietoje

WASHINGTON, D. C. — Sovietų ambasadorius Anatolijus Dobrynin kreipėsi į Amerikos žydų vadus, kad padėtų Sovietų Sąjungai atidaryti duris prekybai su Rusija. — Mes jums siunčiame signalus, bet jūs visai nejudate, — pareiškė žydų vadams Dobryninas. — Sovietų Sąjunga išleidžia žymiai daugiau žydų iš Rusijos, bet Amerikos žydai to nemato ir nedaro jokios įtakos prezidentui, kad būtų atleisti varšai sovietų prekybai. Sovietų vyriausybei reikalingos Amerikos gaminamos prekės, ne vien javai, bet dar labiau rusams reikalingi ilgų metų kreditai, ko amerikiečiai nebeduoda.

Maskva nieko nesitiki iš JAV prezidento

Dobryninas žydų vadams pareiškė, kad Sovietų Sąjunga nieko nesitiki iš prezidento Carterio ir demokratinės administracijos. Buvęs kongresas prašė į prekybos sutartį su Sovietų Sąjunga politinę sąlygą — reikalavimą, kad iš Rusijos būtų išleisti išvažiuoti norintieji žmonės. Sovietų Sąjunga tą sąlygą atmetė, bet ji padidino Rusijos žydų išleidimą iš Sovietų Sąjungos. Nekad toks didelis žydų skaičius neišvažiuojo iš Sovietų Sąjungos, kiek jų išvažiuoja šiandien. Dobryninas norėtų, kad Amerikos žydai darytų spaudimą į kongresą vadus ir administraciją leisti už biznieriams parduoti prekes kreditan.

Nurodė Belgrade padarytas nuolaidas

Dobryninas priminė žydams, kad Sovietų Sąjunga Belgrade jau padarė kelias svarbias nuolaidas. Ji sutiko svarstyti tokius klausimus, į kuriuos ji visai neturėjo leisti, bet prekybos su Sovietų Sąjunga nejudė iš vietos. Amerikiečiai ir Belgrade prekybos sąlygas rėša su politiniais motyvais. Be to, Sovietų Sąjungai labai sunku mokėti Amerikos doleriais. Ar Dobrynino prašymas įtikins Amerikos žydus ir ar jie darys spaudimą Dobrynino ageidaujama linkme, tuo tarpu sunku pasakyti.

Rusai didelės sumas leidžia karo jėgoms

Amerikiečiai žino, kad Sovietų Sąjunga leidžia nepaprastai dideles sumas sovietų karo jėgoms didinti ir stiprinti. Maskva apginklavo pačiais naujausiais ginklais kelias sovietų divizijas. Amerikos senatoriai sutikty padaryti kelias pakaitas ruošiamose sutartyje, bet jie nenori daryti rusams ekonominių ingvatu, kol sovietų valdžia leis tokias dideles sumas karo jėgoms ir ginklams. Tas pats principas tai komas ir diktatorių Castro valdomai Kubai. Kol diktatorius Castro laikys Kubos karo dalinius Afrikoje, jokių ekonominių lengvatų iš Amerikos jis negali tikėtis.

Vesenis, vėjuotas
Saulė tėja 7:00, leidžia 4:20

TRUMPAI IS VISUR

— Buvęs bindžeto direktorius Burr Lance rengiasi parduoti savo Atlanto banko šėrus, kad galėtų apmokėti skolas.

— Biznieriui tikisi parduoti žymiai daugiau prekių prieš metų pabaigą.

— Rodezijoje visa eilė jaunų moterų mokosi varfoti saunamams ginklus, o kitos stovi į pėsčintinkus arba aviaciją.

— Atidengus FBI turėtas informacijas apie prezidento Kennedy mirtį, nustatyta, kad jį nužudžiusios kulkos turėjo kitokių įbrėžimų. FBI buvo nustatę, jog tai bereikšmiškas dalykas, bet politikai nori reikalą iširti.

— FBI turėjo informacijas kur žudikas Oswald važinėjo prieš pasikėsinimą, bet visa tai skaitė bereikšmiu dalyku.

— Kongresas pareiškė pagėdavimą pagaminti greičiau reikalingų vamzdžių dujoms iš Kairės atstumi į Amerika.

Ispanijos baskai nerimsta

Dešimčiai tūkstančių darbininkų baskų provincijoje Vizkaya penktadienį išėjo į vienos dienos streiką, protestuodami prieš infliaciją ir bedarbę. Madridė valdžia išsisuko nuo 5,000 miesto policininkų streiko visus policininkus pašaukdama į kariuomenę. Policija bandė streikuoti protestui prieš infliaciją, reikalaudami pakelti jų algas 65 procentais ir atšaukti potvarkį, kuriuo policijai leidžiama ginklą turėti tik tarnybos metu.

Streikai Italijoje

ROMA. — Darbininkai visoje Italijoje, studentų ir bendrai jaunuomenės padedami, penktadienį maršavo Romos gatvėmis reikalaudami valdžios ekonominės politikos staigų pakitimo. Eisenoje prisidėjo kartu žygiavo 200,000 metalo įmonių darbininkų. Taip pat penktadienį streikavo daugiau kaip milijonas darbininkų visoje Italijoje. Unijos pareiškė, kad šauks visuotinę streiką, jei iki gruodžio 10 d. nelsimės valdžios ekonominį konfliktą.

Gamtą graži pavasari ir vasarą, bet gamtos mėgėjai gali joje rasti grožio ir rudenį, lapams baigiant kristi ir sniegui laukus užklėjus. Šiaurės Amerikos vėlyvo rudens vaizdas.

IZRAELIS KALTINA JAV PASTANGOMIS ATIDETI KAIRO KONFERENCIJĄ

Izraeliui nepatinka, kad Kairą važiavo tik valstybės sekretoriaus pavaduotojas

JERUZALE, Izraelis. — Izraelio vyriausybė šluoksmiai labai nepatenkinti JAV pasiūlymu Kairo konferencija atidėti bent dviem savaitėm. Kokias sumetimais Valstybės Departamentas padarė tokį pasiūlymą, tuo tarpu dar nežinoma. Galimas daiktas, kad sekretorius Vance vis dar mano, kad bus galima sutaukinti visas arabų valstybes ir susodinti prie vieno stalo pasitarimams. Dabartiniu metu į Kairą neatvyktų Sirija, Libija ir Alžirija. Sekretorius mano, kad taika bus pastovesnė, jeigu visos arabų valstybės susitars dėl taikos sąlygų.

Sirija gali pakeisti nuomonę padaryti dar vieno užpuolimo. Izraelis pasitiki prezidentu Sadatu, bet apsaugos priemonės reikalingos kitam krašto prezidentui atejus.

Prezidentas skris į Europą

WASHINGTON, D. C. — Baltieji Rūmai paskelbė, kad prezidentas Jimmy Carter pabaigą gruodžio ir pradžią sausio rengiasi praleisti Europoje. Jis planuoja aplankyti šešias Europos valstybes, jų tarpe ir Prancūziją. Prezidentas planuoja nuvykti į Normandiją pakraščius ir aplankyti tas vietas, kur amerikiečiai išsikėlė Europoje ir pradėjo stumti nacių jėgas į rytus. Iš Washingtono prezidentas rengiasi iškristi gruodžio 29 dieną. Pirmiausia nuskris į Lenkiją, o iš ten pasuks į Saudi Arabiją, iš ten jis patrauks į Iraną, Indiją, Prancūziją ir Belgiją. Jis nori aptarti ekonominius ir politinius klausimus su minėtų valstybių vadais.

Į Kairą Izraelis siunčia stiprią delegaciją

Izraelio vyriausybė į Kairo konferenciją siunčia stiprią atstovybę. Joje dalyvaus užsienio ministeris Moise Dajanas, bet jai gali vadovauti pats premjeras Menueh Begin. Izraelis nori, kad Kairo pasitarimas būtų našus ir būtų galima susitarti dėl pačių svarbiausių dalykų. Jeigu Kaire nepavyktų susitarti, tai tada Izraelis pasiūlys Egiptui palirasyti separatinę taiką. Izraelis yra pasifuošęs atšaukti savo karo jėgas iš Egipto teritorijos ir palikti sargybas tikrai tarpininkėse srityse, kad negalėtų

Belgrado konferencijos baigiamoji deklaracija

BELGRADAS. — Jungtinės Valstybės žmogaus teisių poziciją penktadienį patėikė, kaip dalį Belgrado konferencijos baigiamosios deklaracijos baigiant Helsinkio (Suomijos) 1983 metų sutarčių patikrinimą.

Tame pareiškime — propozicijoje, kurią remia visa 16 NATO (Šiaurės Atlanto Sutartųjų Organizacijos) narių, vienos šios konferencijoje dalyvaujančios valstybės skatinamos savo ruožtu (unilateraliai) vykdyti savo pasirašytos Helsinkio Konferencijos Baigiamosio Akto 7 Principą, kurį pasirašė 35 dalyvavusios valstybės, įsipareigodamos "repektuoti žmogaus teises ir fundamentales laisves".

Sovietų atsiliepimas į tą propoziciją bent pradžioje buvo gana švelnus. Sovietų delegatas Voroncov pareiškė: "Mūsų manymu tai ribota".

Duoda pasirinkti — laisvę ar kalėjimą

MASKVA. — Sovietų disidentų rašytojas Alexander Podrabinek pranešė savo draugams Maskvoje, kad KGB (saugumo policija) praėjusį penktadienį isakė apšieiti Sovietų Rusiją arba jam bus iškelta kriminalinė byla. Podrabinek, 24 metų amžiaus, yra vienas iš Maskvos jaunųjų disidentų, kuris šių metų pradžioje išmugelavo į Vakarus savo parašytą dokumentuotą knygą, kuriai medžiaga jis pats surinko lankydamas Sibire įvairius kalėjimus ir vergų darbo lagerius.

Podrabinek dar nepasirinko.

— Bermudoj kilo nerimas, kai teismas nubaudė ir sušaudė du žmonių žudikus. Gyventojai įsitikinę, kad sušaudė ne pačius svarbiausius kaltininkus.

PREZIDENTAS SADATAS YRA NUTARĖS SIEKTI TAIKOS ARTIMUOSE RYTUOSE

Egipto gyventojai ir karo jėgos nėra paruoštos naujam karui, pralaimėti nenori

KAIRAS, EGIPTAS. — Iš Tripolio ateinančios žinios sako, kad susirinkusios trys valstybės planuoja galimai daugiau pakenkti Egiptui. Pradžioje atrodė, kad Sirija, Libija ir Alžirija nesutaria dėl priemonių Kairo konferencijai išardyti. Vieni siūlo Kairo pasitarimus boikotuoti, o vėliau juos ardyti Ženevos konferencijoje. Tuo tarpu kiti siūlė visdėto vykdyti į Kairą ir bandyti pakenkti bet kokiam susitarimui. Didžiausias Sadato priešas yra Libijos diktatorius. Šis siūlė boikotuoti Egiptą, nutraukti prekybą ir užaryti visas tos valstybės sienas. Jis pats pareiškė, kad akklai uždarys Libijos ir Egipto sienas.

Los Angeles smaugikas nužudė 12 moterų

LOS ANGELES. — Per 6 savaitių laikotarpį Los Angeles ribose radus 12 nužudytų — pasmaugtų jaunų moterų lavonus, policija priėjo išvados, kad čia būta ne vieno, o greičiau dviejų piktadarių darbo. Visos pasmaugtos. Dvyliktoji smaugikų auką buvo 18-metė rudaplaukė studentė Lauren Raye Wagner. Ji buvo viena iš penkių pasmaugtų 10 dienų bėgyje. Iki tol policija spejo, kad čia kaltas vienas koks maniakas. Po Lauren Wagner nužudymo pakeista visa piktadarių gaudymo taktika, kadangi yra liudininkų, kurie matė kaip pirmadienio naktį du vyriskiai ją ištraukė iš jos automobilio isitempė į kitą automobilį.

Visos smaugikų aukos buvo dar jaunos moterys ar dar nepilnametės mergaitės, Jau-niausioji auka buvo 12-metė, o vyriausioji 29 metų amžiaus. Nustatyta, kad visos buvo pasmaugtos ir nustatyta, kad buvo iš prievartautos.

Paskutinės aukos Lauren Wagner tėvas pranešė, kad dukterė pirmadienio vakare išvažiavo savo automobiliu su sėdintiki su savo sužadėtiniumi. Liudininkai matė, kaip apie 10 valandą tą patį vakarą užporos bloku nuo savo tėvų namų didelės tamsios motorvežimės užgriozdino jai kelią ir ją pagrobė du vyrai nusivėžė. Sekančią dieną, antradienį, auškandė jo nuogas kūnas rastas Mount Washington šalūtinėje gatvėje.

Penkių mylių apyartyje nuotost vietos buvo rasta ir septynios kitos piktadarių aukos, jų tarpe 12 ir 14 metų amžiaus mokyklos mokinių palaikai ir viena mylia toliau vienuoliktos smaugikų aukos palaikai.

Pasiremdamas liudininkas surodymais policijos dailininkas nupiešė smaugiko atvaizdą: aukštas vyriškis, tamsios odos ir su mažais ūsiukais

Klausinėja Amerikos karo fotografą

SALISBURY, Rodezija. — Rodezijos karo vadovybė nutarė iširti karo korespondento ir fotografo Ros Bigham padarytas nuotraukas praeitą savaitę Rodezijoje. Amerikojė gimęs fotografas yra padaręs nuotraukų, rodančių žiaurų Rodezijos karių elgesį su nelaisvėnais Me-zambiko juodžiais. Tvirtinama, kad Rodezijos kariai nušaudavo kiekvieną nelaisvėnį paimitę kabininką ar seržantą.

Bet šitokiam planui griežtai pasipriešino Sirijos prezidentas Hafez Asadas. Jam nepatiko prezidento Sadato kelionė į Izraelį, bet jis mano, kad dar galima sustabdyti Egipto ir Izraelio separatinę taiką.

Sirijos prezidentas patarė Tripoli mieste susirinkusiems arabų valstybių galvoms pasiūsty atstovus į Kairą, kaip Egipto prezidentas prašė, bet pačiame pasitarime bandyti galimai daugiau pakenkti Egiptui. Visos arabų valstybės ir terotistinių grupių vadai labai pyksta ant Sadato. Jie žino, kad iki šio momento Egiptas labiausiai nukentėjo nuo Izraelio karo jėgų, bet jie nenori kad Egiptas pasirašytų separatinę taikos sutartį. Libijos diktatorius nesirengia vykdyti Kairą, nes negavęs formalaus pakvietimo. Be to, jeigu ir gautų, tai jis pats ten nevažiuotų. Jis bijo, kad prezidentas Sadatas jo nesuimtų ir nebandytų jį teisti.

Damaskas, Sirija. Prezidentas Asadas dar tebesikalba Tripolio konferencijoje, bet jis žino, kad Sirija ir kitos arabų valstybės pralaimėjo patį svarbiausią mūšį. Arabai nepajėgė susitarti, kad galėtų vieningai išsiderėti taiką iš Izraelio. Sadatas jau anksčiau buvo linkęs siekti taikos su Izraeliu. Egipto ekonominė padėtis tokia silpna, o karynuomenė moderniam karui yra visai nepasiruošusi, todėl ir pagoros bloku nuo savo tėvų namų siekia taikos. Pastebėjus, kad Sirija ir kelios kitos arabų valstybės taikos pasitarimus atidėjo ir išeko Izraeliui nepritanti jos nuogas kūnas rastas Mount Washington šalūtinėje gatvėje.

Sirijos prezidentas bando susitarti su Libija ir Alžirija. Jis bijo pasilikti vienas prieš Izraelio karo jėgas. Jeigu Sadatas pasirašys taikos sutartį su Izraeliu, tai visos Izraelio karo jėgos bus nukreiptos prieš Siriją.

PUSBALSIO KALBANT

(Tęsinys)

Bet čia neužteko kompartijos isakymo — nebuvo pakankamai paruoštų auklėtojų. Net ir ūkinis gyvenimas prieglaudose, dar želiuose suiro, kur ūmai įsiveržė nauji — liaudies tvarkytojai. Bet kompartija sutiko su naujais nariais, vengdama senosios tvarkos. Kompartija, tiesa, kurį laiką mūšė kišos. Svetimo kaimo liaudies gūmėsi savo persitvarkymo netvarkoje, kokią te gal sulėlti sovietinė biurokratija.

Mano padėjėjai, auklėtojai, inspektoriai patarė galimai greičiau paleisti vienuolės. Tyliai emiausi negriauti senojo, kol dar neturime naujojo. K. Preikšas, sutiktas rašytojų namuose, pasi feiravo, kaip man sekasi. Ir jis nustebė mano pastangomis vienuolių parama naudotis prieglaudose, darželiuose.

„Tai — darbininkės“, tariau. „Bet kokios darbininkės?“ atkiško Preikšas. „Jos iš to vyruogyno, kurios seniai prarūgo. Ar tu manai rauginti tarybinius vaikus?“

Po kelių dienų Vyt. Didžiojo universiteto medicinos fakulteto vienoje salėje susišaukiau auklėtojas iš Kauno ir apylinkių. Tai buvo daugiausia vienuolės. Atvykdamos į susirinkimą, kai kurios maniusios, kad tai būsiąs vienu ypa visų atlieidimas.

Keletą dienų ieškojau žodžio. Paprasto, žmoniško, ko jau stigo klasiniu kerštu uždegime, pasimetusių žmogaus dienoje, įvykiuose.

Nuo dienų, kada Tėvynės Sąjungos pasikabėjimuose ryškėjo likiminis tautos, žmogaus brandymas — visu svoriu slėgė klau-

simas: kaip mums išsilaikyti? Žmogaus ryšys su žmogumi, kraštu, tauta piauamas Azijos despotizmo. Komunizmas! Tai tik dalis didžiojo melo, kurį priėmė azijatas — rusas, kartuves, kacetus uždengęs Markso, Lenino milžiniškais portretais. Trijų milijonų artojų, dorų žmonių tautą užgriūna du simtai milijonų azijatų visai bauria šių žodžių prasme. Viduramžių inkvizicija, šventieji karai, Baltramiejaus naktis — tai tik vaikų išmonė, palyginus su kompartijos fanatizmu, melu, NKVD kumščiu.

Man stoji akyse vaikystė, dulkėtos kojų pėdos, lengvai šle sinčios į Cedasus su elementoriumi po ranka. Tai vėl... gegužės kukū, pavasaris, pirmą kartą Kelmynės beržė... tu virsti per galvą, kad tau visą vasarą būtų gerai, karvėms neužtrūktų pienas ir nesuskaldėtų kojų užkulniai. Tai vėl... tėvas už stalo Kūčių vakarą, ant kalneliais iškilusios lininės staltiesės uždėjęs abi rankas, po trumpos maldos, amžinybe alsuojančio tyloj... „Idant visi sveiki, draugai, brolybėje...“ Ir dėdė Kalpokas, žiemos vakare nebaigias pasakų, ir motinos vargana, niūniuojanti daina, minant ratelį, ir pavasario rytas, ir kiekviena diena, kurią prasideda iš naujo žemdirbio gyvenimas.

Reikėjo suprasti grūmojimą, užgriuvusį mūsų žemę, žmogų, justį ginklo plėną prie smilkinio. Tai keitė mūsų visą būtį, gyvenimą. Galva svaigo mąstant, kokia lemiančiai sunki priešio ranka rovē žmogaus, tautos šaknis. Nuo laukų vagos ligi bokš-

M. Stankūnienė

„Balandis“ (Grafika)

ty viršūnių ardė neregėtu žiaurumu.

Sužiuo j mane daug akių. Aš jas lyg pirmą kartą, tas akis, pamaciau. Ant katapulto dėdamas užrašų popierėlį, girdėjau jo šlamesį kvėpuoti nutilusiuos klausytojus. Ar jie žimojo, kiek mažai galiu pasakyti paguodžiančio visiškame netikrumo nors lašelį tikrumo.

Tur būt, jie suprato: Ypač vienuolės. Pastūmęs į šalį — iš anksto paruoštus kalbos užrašus, kalbėjau kaip kur nors ant priekilėčio atvangai stabtelėjus. Man buvo nesaugu jiems pasiauj kojimo, žmogaus žmogui iš kartos į kartą kartojimas padėti jau noma širdims, protams. Nauji uždaviniai, naujos sąlygos. Bet mes juos suprantam. Suprantam ir tvarkos, priežiūros, auk-

lėjimo uždavinius. Reikės juos praplėsti. Bendromis jėgomis viens kitam padedant. Reik mylėti žmogų, esantį ir būsimą. Ji. Kas tu gali abejoti? Jūs tai irodėte. Dirbkim ir toliau.

Pridėjau keletą gatvinių frazių. Išimaisiu arčiau su vienu ar viena pasikalbėti. Mačiau ir ašarų akyse. Ir man taip artil. Kosėjau, rankas gniauziau. Šitietimielieji veidai, širdys, kurie ne vienas jėgas, džiaugsmą, protą atidavė būsimiesiems — jų pavaduotojams išaukileti.

Einant iš salės, viena auklėtoja, vienuolė, kumštelėjo į alkūnę. Arčiau prisilinkusi, patylomis: „Mes jumis pasitikim“.

Ir aš pasitikejau savo talkininiais. Mano graži, gerų dienų virštinė bėvo su jais. Nelėgva buvo su jais, joms skirtis.

Vokietiams atėjus, kai naujieji nacionalistai, frontininkai lengvai širdim dar įspėvesne ranka talkininkavo užpildant duobes, mano buvusieji talkininkai, talkininkės diena pakla, surinko duobes kaip du simtus parasų ir atsakubėjo į gestapo centrai Kaune. Manimi jau buvo pasirūpinę kiti, kai tik akimirks, keleto žingsnių truko iki duobės, nors ir jų parasai ir nuoširdus manęs vertinimas buvo pravarčius.

Bet neužmirštamas jų dėknumas liko. Sutikau juos vokiečių okupacijoje, tremtyje. Man regis, mes mokojom vertinti ne tik pasitikejimą, bet ir žmogaus esmę — žmoniškumą. Tai ne daug, bet kur, kaip daugiau?

Vienu iš pašiū

Kauno priemiestyje, Slabadoje, teko perimti vaikų prieglaudą, prelato J. Jukūta ir tvarkomą. Perimti paskyriau inspektorių Rucevičių (seną knygų leideją) ir inspektorių J. Rucevičių, kvietė ir mane nuvykti.

Sunku aprašyti. Patalpos gana erdvios, bet apšviestos. Lovų įvairaus dydžio, vaikai 2-4

metų, beveik visi gulėjo ant šiaurdu. Buvo popietės metas. Atrodė, kad vaikai niekad nesikelia. Kai kurie apšaše. Keletas gulėjo ant nugarų, pūstančiuose, dvi kiančiuose šiauduose. Atvertę pamaciau ištisai nušutusią nugarą. Septyni mirę trijų savaičių bėgyje. Visi tiesė rankutes, pamatę duoną Rucevičiaus rankose.

Prižiūrėtojai — keletas merginų, du vyrai — ūkio vedėjas ir sargas. Dvi vienuolės, laikinai prelato J. iškvistos.

Klausinėjami prisipažino jau seniai negavę pinigų duonai, pinigų. „Prelatėlis sako: aš jau ne globėjas. Greit mane kas nors globos“, senyva, davatkos sukirpimo moteris skubinosi man aiškinti. „Viskas dabar ne mūsų, viskas... O, biedni vaikeliai turi, matai kaip...“

Pulkininką L. Butkevičių po kelių dienų paskyriau ištirti, kas, kaip dejos minėtoje prieglaudoje. Jam patariau pasirinkti du padėjėjus iš Svetimo komisarato.

Po geros savaitės plk. L. Butkevičius atsargiu balsu išdėliojo maždaug tokias tokeles. Tokių apleistų prieglaudų atsiradę keletas. Jis nenoriai vartoja žodį sabotazas, bet kito žodžio jam nepavykė sugriebti, apibūdinant keleto vaikų namų, prieglaudų būklę. Apskaitomybė — kišeninė. Minėtasis prelats J., taip garsėjęs pasiaukojimu vaikų, senelių globai, vargu ar tinkas ir Dievo ir kišenės akivaizdoje nešioti tokią labdario aureolę. Butkevičius gal kiek per daug leides, kišdamas nosį į prelato ir dar vieno kunigo atskaitomybę, bet tai radęs neišvengiama.

(Bus daugiau)

• Buvęs kavalerijos seržantas Lambeth suorganizavo cirką Londone 1769 metais. Įėjimas buvo nemokamas, bet po kiekvieno akto arba pasirodymo renkamos aukos.

LIETUVOS PAVERGIMO DOKUMENTAI

Surinko ir redagavo teisininkas Jonas Talalas

(Tęsinys)

ISRASAS IŠ:

„Vyriausybės žinios“, 1940 m. rugpjūčio 1 d. Nr. 721, eil. 5770.

Einąs Respublikos Prezidento pareigas Ministeris Pirmininkas pasirėmęs Liaudies Seimo 1940 m. liepos 23 d. priimta Deklaracija apie bankų ir stambiosios pramonės nacionalizavimą, skelbia šį Stambiosios pramonės nacionalizavimo įstatymą:

STAMBIOSIOS PRAMONĖS NACIONALIZAVIMO ĮSTATYMAS

1.

Visos pramonės įmonės, kuriose dirba daugiau kaip 20 darbininkų, ir tos pramonės įmonės, kurių darbininkų skaičius nemažesnis kaip 10, bet kuriose yra varikliai, ypatingai svarbūs tos pramonės rūšiai, nacionalizuojamos.

Įmonės, kuriose dirba mažiau kaip 10 darbininkų, nors ir turėtų mechaniskus variklius, nėra nacionalizuojamos.

3.

Pavedama Pramonės Ministeriui kartu su Valstybės Kontrolierium tuoj paskirti visoms stambesnėms ir ypatingai svarbioms nacionalizuojamoms įmonėms Vyriausybės Komisarus.

Visoms kitoms įmonėms komisarus skiria apskričių valdybos, susitariusios su profesinėmis sąjungomis.

4.

Nacionalizuojamoms įmonėms perimt sudaromas 3 — 5 asmenų komisijos iš Pramonės Ministerijos, profesinių sąjungų ir darbininkų komitetų atstovų.

Perėmimo komisijos dirba komisarų vadovaujamos.

5.

Komisarai įpareigojami užbaigti imonių nacionalizavimą per 5 dienas nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos ir pristatyti perėmimo aktus.

6.

Komisarai privalo laiduoti normalų neutrūkstamą imonių darbą.

Visi imonės savininko ar direktoriaus patvarkymai ir visi jų išduodami dokumentai be komisarų parašo neturi reikšmės.

7.

Techniškai administracinis nacionalizuojamų imonių personalas įpareigojamas dirbti savo pareigose. Pasireiškus sabotazo reiškiniams, kaltieji bus nubausti visu įstatymų griežtumu.

8.

Šis įstatymas veikia nuo 1940 m. liepos 26 dienos.

J. Paleckis

E. Respublikos Prezidento p. Ministeris Pirmininkas

M. Gedvilas

Už Ministerio Pirmininko Pavaduotoją

Vidaus Reikalų Ministeris

Kaunas, 1940 m. liepos 29 d.

ISRASAS IŠ:

„Darbo Lietuva“ Nr. 20, psl. 1. Penktadienis, 1940. VII. 26.

BANKŲ NACIONALIZAVIMO ĮSTATYMAS

Aštuoniems bankams paskirti komisarai

Kaunas, VII. 26. Elta. Einąs Respublikos Prezidento pareigas ministeris pirmininkas, pasirėmęs Liaudies Seimo 1940 m. liepos 23 d. priimta deklaracija apie bankų ir stambiosios pramonės nacionalizavimą, skelbia šį bankų nacionalizavimo įstatymą:

BANKŲ NACIONALIZAVIMO ĮSTATYMAS

Nacionalizuojama:

1.

Visi bankai ir jų skyrai, privatinų asmenų seifai, draudimo įstaigos, taupomosios kasos, tarpusavio kredito draugijos ir lombardai.

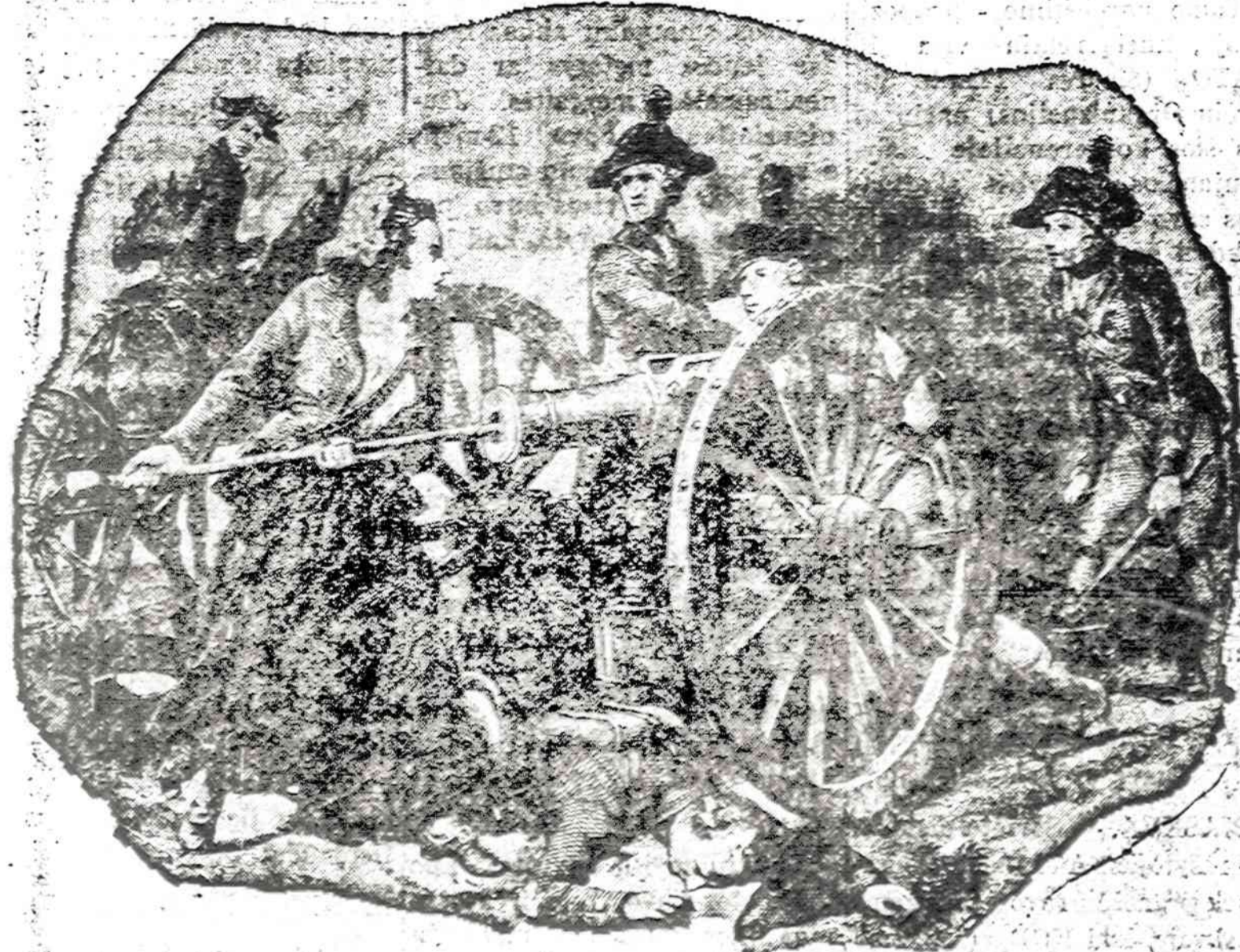
(Bus daugiau)

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — Monday, December 5, 1937

Liberation's woman.

Molly Fitcher loved her husband. So much so, that when he went into battle during the Revolution, she did too. Right by his side. Then one day, while loading cannons, he was killed by a British bullet.

Molly knew the time had come to take stock in her country. So she picked up where her husband left off. And when the smoke cleared, America had a new victory and a new heroine. Today, when it's time to take stock in their country, Americans buy U.S. Savings Bonds.

When you join the Payroll

Savings Plan at work, a little is set aside from each paycheck to buy Bonds. Regularly. Automatically. That way, you're making a real investment in your future. And in America's, too. So buy United States Savings Bonds. Right from the start, it's been an equal opportunity investment.

Take stock in America.

New Bonds pay 6% interest when held to maturity of 5 years (4% the first year). Lost, stolen or destroyed Bonds can be replaced if records are provided. When needed, Bonds can be cashed at your bank. Interest not subject to state or local income taxes and federal tax may be deferred until redemption.

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/4% per year

OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 7 3/4%

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

Hours: Mon., Tue., Fri., 9-4 Thur., 9-8 Sat., 9-1

see us for HOME financing.

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

INSURED

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

Hours: Mon., Tue., Fri., 9-4 Thur., 9-8 Sat., 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

Pensylvanijos fraternalis kongresas

Povilas P. Dargis, SLA prezidentas

Pensylvanijos Fraternalis Kongresas sudaro 73 Fraternalio pobūdžio organizacijos. Į jų skaičių įeina ir Susivienijimas Lietuvių Amerikoje.

Pensylvanijos Fraternalis Kongresas sudarantis organizacijos reprezentuoja 900.000 narių.

Šių Fraternalių Organizacijų Seimas įvyko šių metų lapkričio 14 ir 15 dienomis, William Penn. viešbutyje, Pittsburgh, Pa.

Šiame Suvažiavime per dvi dienas buvo aptariamos diskutuojamos įvairiausios problemos, kurios liečia fraternalės organizacijos. Ypatingas dėmesys buvo skirtas naujai priimtam Pensylvanijos Seimo Harisburge įstatymui, taip vadinamam "FRATERNAL INSURANCE CODE". Šio įstatymo — CODE patvarkymai liečia visas fraternalės organizacijas, esančias Pensylvanijos valstijoje. Naujas Cod įeina galion sausio 29 dieną 1978 metais.

Šis įstatymas pakeičia beveik visus įstatymus, kuriais buvo tvarkomos Fraternalės Organizacijos.

Pavyzdžiui, nauju patvarkymu leidžiama kuopom laikyti su sirinkimus kas trečias mėnuo, vietoje pirmąkartio įstatymo, kuriuo remiantis kuopos privalejo susirinkimus laikyti kas mėnuo.

Senuoju įstatymu seimų delegatai tegalėjo būti vien tik fraternalių organizacijų kuopų nariai, kurie turėjo pilnas gyvybės apdraudas. Naujuoju įstatymu, seimų delegatai gali būti ir turintieji tik "HEALTH and ACCIDENT" paldidymus.

Taip pat naujuoju įstatymu, Fraternalėm organizacijom, jos nariai mirus, leidžiama laidotuvių išlaidom padengti, net iki 1000.00 dolerių sumos.

Dėl vienos įstatymo dalies, kur nusakomos apdraudos agento organizatoriaus kvalifikacijos

kilo gana ilgos diskusijos. Mat naujas "INSURANCE CODE" reikalauja, kad Insurance Agent-Organizatorius turėtų Pensylvanijos Valstijos Insurance Departamento-valdžios leidimą licencijai naujiems nariams įrašyti. Tačiau jokių egzaminų iš tu agentų ar kuopų organizatorių nebus reikalaujama, jei jie tas pareigas ejo ir eina dar prieš šio įstatymo priėmimą. Noriu padaryti PASTAGĄ, jog virš minėtas įstatymas yra taikomas tik tiems asmenims-agentams-organizatoriams, kurie gyvena Pensylvanijos valstijoje ir čia narius įrašo. Šiuo svarbiu reikalu vėliau, prie progos dar plačiau ir išsamiau paaiškinsiu. Pensylvanijos valstijoje gyvenantiems, kaip prie šio įstatymo turėsime prisitaikinti.

Nemažai buvo diskutuoti fraternalių organizacijų išleidžiamieji laikraščiai-organai ir jų finansavimas.

Reikia pažymėti, jog šis Pensylvanijos valstijos fraternalių organizacijų sąskrydis atliko daug, daug darbo. Jame dalyvavusieji turėjo progos ne tik išgirsti svarbius pranešimus iš Pensylvanijos INSURANCE DEPARTAMENTO pareigūnų, bet taip pat turėjo progos arčiau susipažinti su skirtingų įvairių fraternalių organizacijų veiklia.

Po pirmosios dienos (Nov. 14, 1977) kongreso sesijų, vakare, įvyko iškilmingas banketas, kuriame dalyvavo žymūs fraternalistai, Pa. valstijos Apdraudos Departamento viršininkai ir valdžios atstovai. Šiame bankete buvo pagerbtas ir apdovanotas žyminiu lietuvių ir mano geras bičiulis advokatas Thomas B. Balaban, kuris per daugelį metų eina SEKTORIJAUS pareigas, Pa. Fraternal Congress.

Mūsų Susivienijimas šiame SUVAŽIAVIME, atstovavo SLA prezidentas Povilas P. Dargis. Seimas baigtas JAV Himnu.

Vilniuje buvusi Gedimino gatvė, dabar okupuoti vadinama Lenino prospektu

Stripitizo simboliai - ne abstraktas

Dar taip neseniai marijonai premijavo prokomunistinį ir vulgarių K. Almeno romaną "Sauga skatiku" ir štai vėl turime ateitininkų išleistą I. Mero "Stripitizą", peržengusį bet kokias moralines normas ir skaudžiai ižeidžiantį tikinčiųjų lietuvių jausmus.

Dirvos nr. 36-5 rašytojas V. Kavaliūnas nagrinėja šią knygą krikščioniškos etikos ir estetikos švietimoje. Toliau, pacitavęs kelias knygos ištrarkas, rašo: "Perskaitęs šią prostiutinio simbolizmo knygą, nepajūti jokio estetinio malonumo ir jokio estinio džiaugsmo." V. Kavaliūno recenziją perspausdino ir Naujienos.

Š. m. lapkr. 12 d. Draugo kultūriniam priedo parashė ilgą įvadą į šią knygą kun. V. Bagdanavičius. Kun. V. B. knygoje randa nuostabias krikščioniškosios mistikos gelmes. Iechoko Mero simbolizmą lygindamas su Šv. Tomo Akviničio simbolizmu, tik sklausteliuose daro mažą priedaidą: "... jei jis (Meras. D. T.) tai turėjo galvoje". Tokių priedaidų įvade, išreikštų odeliais "galbūt", "jeigu būtų", "galėjo būti", yra nemaža. Vienoje straipsnio vietoje V. B. lyg ir prisipažįsta, kad ir jam ne vis kas aišku: "Šis vardas (Stripitizas. D. T.) galbūt buvo pateisinamas Lietuvoje. Jis galėjo eiti viena iš priedangos ir išsisukinėjimo priemonių, kad "klausantieji negirdėtų ir girdintieji nesu-prastų". Iš viso šiame romane yra daugybė visokių priedangų,

šelmiškų išsisukinėjimų ir abipusių pasisakymų".

Š. m. lapkr. 23 d. Naujienose šias dvi recenzijas plačiai aptaria K. Strėva. Aptarimą užbaigia žodžiais: "Taip pat didelė ironija kaip Draugas sekbia, kad literatūros ir muzikos vakare, lapkr. 25 d. Jaunimo Centro, Rašytojų D-jos vardu Iechokui Merui, už jo šlykščiai užgautus tikinčiųjų jausmus, premiją įteiks pranciškonas kun. Leonardas Andriekus".

Skaitytojus, su kuriais teko kalbėti, prostiutinė Stripitizo simbolika pritrėnkė. Keli metų knygą nebaigė skaityti. Kiti prisipažino, kad knyga nepatiko, bet remiasi kun. V. Bagdanavičiaus įvadu: rimtas ir giliai galvojan-tis kunigas turbūt geriau su-pranta...

Šie skaitytojai primena vieną abstrakcinio meno parodą: grupė žiūrovų stovi prieš premiją juoda-lenta, kurios kampe išvesta netaisyklinga geltona linija. Visi tyli. Jei prisipažinti, kad nesupranti, kiti pagal-žav prielaidą: "... jei jis (Meras. D. T.) tai turėjo galvoje". Tokių priedaidų įvade, išreikštų odeliais "galbūt", "jeigu būtų", "galėjo būti", yra nemaža. Vienoje straipsnio vietoje V. B. lyg ir prisipažįsta, kad ir jam ne vis kas aišku: "Šis vardas (Stripitizas. D. T.) galbūt buvo pateisinamas Lietuvoje. Jis galėjo eiti viena iš priedangos ir išsisukinėjimo priemonių, kad "klausantieji negirdėtų ir girdintieji nesu-prastų". Iš viso šiame romane yra daugybė visokių priedangų,

jeans" šokinėjo iš džiausmo įsidėjęs premiją į kišenę. Jis netikėjo, kad pastangos padaryti kitiškai, nors ir velioniškai, sulauks tokio įvertinimo. Apie tą Kafka jis nebuvo ne girdėjęs, ne sapne sapnavęs.

Tą palyginimą netaikau kun. V. B. ne autoriui, nes Stripitizo prostiutinės simbolizmas — ne abstraktas. Turin galvoje skaitytojus, kurie, nors ir suprant, bet bijodami pasirodyti ne-kultūringi, lengvai atsidusę nusiplauna rankas ir moralinę atsakomybę užkrauna kun. V. Bagdanavičiui.

Aukščiau minėtos kun. V. Bagdanavičiaus įvado prielaidos vertinimą abejoti jo nuosirdumu. Atrodė kad kun. V. B. šiuo įvadu bandė apsaugoti nuo liet. vi-suomenės ir tikinčiųjų reakcijos siaubingai pasimetusių nepasaulėvalginis politikus ir kul-tūrininkus. Matėme kas atsitiko su Almeno "Sauga skatiku." Reakcijai nebuvo pasiruošta, todėl nebuvo kaip gintis. Kuni-gos redaguojamam Tėviškes žibu-rui tik sukite, kad belgai turi Herkule Poirot, o mes Lietu-viai štai turime milžinišką Do-natą Jėbrą! Knygos idėjų neiš-dėso, paliešti. Paš kaitminkas.

Draugas tylėjo kaip žemė. Net vėliau, rašydamas apie K. Almeno, bijojo pažymėti, kad tai Draugo premijos laureatas.

I. Mero religiją išjuokianti simbolika nėra naujas dalykas ok. Lietuvoje. V. Kavaliūnas Stripitizo recenzijoje rašo: "...O gal — ir tai ne teigimas, o tik prielaida — tenai turėta kiek kultūros, humaniško ir takto, sulaukusio nuo purvinimo tai, kas daugeliui šventa. "Dieve, kaip būtų malonu, kad taip būtų! Deja... Neseniai pateko į rankas ok. Lietuvoje išleista nedidelė knygutė S. Šaltenio "Duo-kiškis", kurioje aprašomas lietuvis partizanas vardu Jėzus. Su šlykščiausiom dealėm aprašyta, kaip tas Jėzus išprievartauja merginą-divyrę, kuri slėpė rusų kareivį. Vėliau rusas, merginos meilužis, nužudo Jėzų ant mėšlyno. Knygoje simboliškai išvesta paralelė tarp to partizano Jėzus ir evangelijų. Tokių šlykščių, parašytų lietuviu ir lietuvių kalba, dar neteko skaityti.

"Darbininko" žiniuose iš ok. Lietuvos Šaltenis keletą sykių minimas kaip veiklus kultūrininkas Nėra abejonės, kad šis "intelektualas", jei teiktūsi apsilankyti JAV, mūsų kultūrinį būtybę priimtas su šampanu ir šypsenom.

Ką galima pasakyti apie Stripitizo autorių I. Merą? Religingi ir kultūringi ydai laisroje Lietuvoje drąsiai savo religinių papročių, bet niekad neužgavdavo kitų žmonių religinių įsitikimų. Tokia tolerancija pasižymi kitų religijų atžvilgiu ir Amerkos žydai. Galėčiau duoti gražiausiu pavyzdžiui. Čia, žinoma, nekalbū apie žydus komunistus, iš kurių bolsėvikų okupacijos metu, 1940

m., patyrėme daug nuoskaudų, paniekos ir pajuokos ne tik dėl politinių įsitikimų, bet ir dėl religijos. Tačiau reikia atsiminti, kad tikras komunistas pirma yra komunistas, o tik paskui žydas, lietuvis, tėvas, brolis ar sūnus.

I. Meras, pramodęs tėvas, augęs ir brenęs dviejų ne-moniškų sistemų nacionalsocializmo ir komunizmo priešpadoje, neturėjo galmybių gražiųjų žydų tradicijų įsisavinti, nei krikščioniškos moralės principų gerai pažinti. Galima su kun. V. B. sutikti, kad Mero knygoje daug kas buvo priedanga (taigi ir tie realistiniai simboliai, D. T.) abs-traktiniu stiliumi išreikšti nu-moginamo žmogaus kanciai, jei ta knyga būtų išleista ok. Lietuvoje. Bet gi autorius jau senokai gyvena laisvame Izraely, todėl leidejai turėjo progą tuos klausimus su pačiu autoriumi iš-diskutuoti prieš knygos išleidimą. Tada ir kun. V. Bagdanavi-čiui nereikėtų po laiko rašyti įva-dą į įvadą ir verstis prielaidomis.

Tikintieji lietuviai, prie kurių šias eilutes rašančioji priklausau, yra gliaui užgauti ir įžeisti. Mūsų "kultūrininkai", Stripitizą išdeidę, premijavę prisidėję prie platinimo, nesvarbu, ar jie dėvi vienuolių abitus, ar kat. orga-nizacijų ženklukus, praranda mo-ralinę teisę tikinčiuosius atsto-vauti.

Delfina Tričienė

• Nedaug kas žino, kad Amerika turi 100.000 dolerių banknotą. Ant jo yra prez. Woodrow Wilson paveikslas.

• Dviratis buvo išrastas 1839 metais. Jis svėrė 59 svarus.

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Sidlauskio knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Jau kuris laikas atspausdintą ir galima gauti knygų rinkoje CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Aleko Abrose knyga aprašanti paskutinį 80 (1868-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus 664 psl. Kaina \$1.0. Išeido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažiavę lietuviai, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, ištigti laikraščiai, kurių viso buvo 121. 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumental katalikiškų, socialistinių, laisvamanų ir kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį.

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS

vardu ir pasiųsti:

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbimas, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapačinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie Lietuvą, bėgimą nuo bolsėvikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

Juozas Kapačinskis, IŠEIVIO DALIA. Atsiminimai. Iševio Dalia yra natūrali ankstesniųjų atsiminimų tęsimas. Tai yra Amerikoje besikuriantio ir patvariai įsikūrusio asmens istorija. Knyga gausiai iliustruota. 300 psl. Kaina 7 dol.

ČIKAGIETIS ĮSPODIJAI KOMUNISTŲ PAVERGTO LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naučakuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Valizdas aprašymai, ka ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išverstas anglų kalba.

M. Zolčenko, SATYRINĖS NOVELĖS. Genialaus rusų rašytojo 80 datyriųjų novelių, 199 psl., kaina \$2.

D. Kurašis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINĖS UZDANGOS. Autorius pastabumą neapgauna intusiu ir agitropo propaganda bei užmaskavimais. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

Prof. P. Pakarkis, KRYŽIUOČIŲ VALSTYBĖS SANTVARKOS BRUOŽAI. 176 psl. dokumentuota istorinė studija apie prisų likimą. Kaina \$2.

Vincas Zemaitis, LIUBLINO UNIJOS SUKAKTIES PARAIŠTĖ. 84 psl. Kaina \$1.50.

Šie ir kiti leidiniai yra gausiai

NAUJIENOS, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

steliankanti darbe valandomis arba užsakant paštu ir pridodant čekį ar piniginę portelę.

NAUJIENOSE GALIMA GAUTI H. TAMASAUSKO LIETUVIŠKAJŲ PAMARI

336 puslapiais su žemėlapiu ir paveltais apraš Pamerį, menas jo gyventojus ir gamta. 1,200 lietuviškų vietovardžių sąrašas. Knygos kaina \$6.00, minkšti viršeliai.

Persiųntumui paštu reikia pridėti dar 50 centų

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

PUIKI KNYGA, PARASYTA SU MELE LIETUVAI IR ŽEMDIRBIAMS

Dr. Juozas Dauparas. ŽEMĖS ŪKIO VIETIMAS. Studija, išleista Chicagoje 1966 metais paties autoriaus išiomis. Knyga dvių ap-ly: žemės ūkio ūvietimo problemos ūkininkų krašte. H dalia: žemės ūkio ūvietimas Lietuvoje.

Autorius savo bodeje rašo: "Jei būdams lietuvių tautos likimas nebūtų sutrukęs Lietuvos nepriklausomybės gyvenimo ir laisvės są-graivas gražiai išaugusių ir sukleidusių Lietuvos podėmiu, etnoman-nių ir kultūrinį laimėjimų žandiena, drąsiai galima sakyti, lietuvių tauta galėtų didžiuotis ir didžiuoti savo žemės ūkio kultūros vėlavais ir prilygti pačioms iškiliosioms Europos tautoms".

Knygos apie žemės ūkio atrodė tik žemdirbiams skaityti, kadangi absoliuti lietuvių tautos dauguma (88.12%) buvo ūkininkai ir po pa-sauli išblaškyti lietuvių absoliuti dauguma yra arba patys buvę ūkininkai, arba ūkininkų vaikai, reikiama, kad ši knyga bus brangi išbe-lyti lietuvių daugumai, ypač kadangi knyga su tokia meile Lietuvos žemei parašyta, kad pradėjus skaityti nebepasitvirtinti. Knygos autorius skiriamas Lietuvai šiais žodžiais: "Dėkingas ūkiams — mums, mai Tėvynei Lietuvai".

Knygos 300 puslapių su daug vaizdėlių ir lentelių, kaina \$8.00, Gaunama Naujienose.

Cekį arba Money Orderį išųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojais knygą pasųsim.

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmas, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos dienos. Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7 3/4%

palūkanų, priklausomai nuo idėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5 1/4%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Istaigta 1928 metais.

Istaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti.

Tel. 421-8070

PUSBALSIO KALBANT

(Tęsinys)

Bet čia neužteko kompartijos įsakymo — nebuvo pakankamai paruoštų auklėtojų. Net ir ūkinis gyvenimas prieglaudose, dar želiuose siuro, kur ūmai įsiveržė nauji — liaudies tvarkytojai. Bet kompartija sutiko su naujais neturiais, vengdama senosios tvarkos. Kompartija, tiesa, kurį laiką mūšė kišūsi. Švietimo komisariatai gūmėsi savo persitvarkymo netvarkoje, kokią te galį sukelti sovietinė biurokratija.

Mano padėjėjai, auklėtojai, inspektoriai patarė galimai greičiau paleisti vienuolės. Tyliai ėmiausi negriauti senojo, kol dar neturime naujojo. K. Preikšas, sutiktas rašytojų namuose, pasiūlymą, kaip man sekasi. Ir jis nustebė mano pastangomis vienuolių parama naudotis prieglaudose, darželiuose.

„Tai — darbininkės“, tariu. „Bet kokios darbininkės!“ atkirto Preikšas. „Jos iš to vyruogyno, kurios seniai prarūgo. Ar tu manai rauginti tarybinius vaikus?“

Po kelių dienų Vyt. Didžiojo universiteto medicinos fakulteto vienoje salėje susišaukiau auklėtojas iš Kauno ir apylinkių. Tai buvo daugiausia vienuolės. Atvykdamos į susirinkimą, kai kurios maniusios, kad tai busias vienu ypa visų atlieidimas.

Keletą dienų ieškojau žodžio. Paprasto, žmoniško, ko jau stigo klasiniu kerštu uždegime, pasimetusiojo žmogaus dienoje, įvykiuose.

Nuo dienų, kada Tėvynės Sąjungos pasikabėjimuose ryškėjo likiminių tautos, žmogaus bandymas — visu svoriu slėgė klau-

simas: kaip mums išsilaikyti? žmogaus ryšys su žmogumi, kraštu, tauta piauamas Azijos despotizmo. Komunizmas! Tai tik dalis didžiojo melo, kurį priešė me azijatas — rusas, kartuves, kacetas uždegęs Markso, Lenino milžiniškais portretais. Trijų milijonų artojų, dorų žmonių tautą užgriūna du šimtai milijonų azijatų visai bauria šių dūžių prasme. Viduramžių inkvizicija, šventieji karai, Baltramiejaus naktis — tai tik vaikų išmonė, palyginus su kompartijos fanatizmu, melu, NKVD kumščiu.

Man stojosi akyse vaikystė, dulketos kojų pėdos, lengvai šle simėjos į Cedasus su elementoriumi po ranka. Tai vėl... gegužės kukū, pavasaris, pirmą kartą Kelmynės beržė... tu virsti per galvą, kad tau visą vasarą būtų gerai, karvėms neužtrūktų pienas ir nesuskeldėtų kojų užkulniai. Tai vėl... tevas už stalo Kūčių vakarą, ant kalneliūs iškilusios lininės staltiesės uždėjęs abi rankas, po trumpos maldos, amžinybė alsuojančio tyloj... „idant visi sveiki, draugėj, brolybėje...“ Ir dėdė Kalpokas, žiemos vakare nebaigęs pasakų, ir motinos vargana, niūniuojanti daina, minant ratelį, ir pavasario rytas, ir kiekviena diena, kurią prasideda iš naujo žemdirbio gyvenimas.

Reikėjo suprasti grūmojimą, užgriuvusį mūsų žemę, žmogų, justį ginklo plieną prie smilkinio. Tai keitė mūsų visą būtį, gyvenimą. Galva svaigo mąstant, kokia lemiančiai sunki priešo ranka rovē žmogaus, tautos šaknis. Nuo laukų vagos ligi bok-

M. Stankūniene „Balandis“ (Grafika)

viršūnių ardė neregėtu žiaurumu.

Sužiuo į mane daug akių. Aš jas lyg pirmą kartą, tas akis, pamaciau. Ant katapulto dedamas užrašų popierėlių, girdėjau jo šlamesį kvėpuoti nutilusius klausytojus. Ar jie žinojo, kiek mažai galiu pasakyti paguodžiančio visiška netikrumo, nors lašė tikrumo.

Tur būt, jie suprato. Ypač vienuolės. Pastūmęs į šalį, iš anksto paruoštus kalbos užrašus, kalbėjau kaip kur nors ant prieklėčio atvangiai stabtelėjus. Man buvo nesaugu jiems pasiaukojimo, žmogaus žmogui iš kartos į kartą kartojimas padėti jau noma širdims, protams. Nauji uždaviniai, naujos sąlygos. Bet mes juos suprantam. Suprantam ir tvarkos, priežiūros, auk-

lėjimo uždavinius. Reikės juos praplėsti. Bendromis jėgomis viens kitam padedant. Reik mlyti žmogų, esantį ir būsimą. Kas tuo gali abejoti? Jūs tai įrodėt. Dirbkim ir toliau.

Pridejau keletą gatvinių frazių. Išimaisiu arčiau su vienu ar viena pasikalbėti. Mačiau ir asarų akyse. Ir man taip arti. Kosėjau, rankas gniaužiau, šitietmielieji veidai, širdys, kurie ne vienas jėgas, džiaugsma, protą atidavė būsimiesiems — jų pavaduotojams išauklėti.

Einant iš salės, viena auklėtoja, vienuolė, kumščelėjo į alkūnę. Arčiau prislinkusi, patylo mis: „Mes jums pasitikim“.

Ir aš pasitikejau savo talkininiais. Mano graži, gerų dienų viršūnė buvo su jais. Nelėgva buvo su jais, joms skirtis.

metų, beveik visi gulėjo ant šiau dų. Buvo popietės metas. Atrodė, kad vaikai niekad nesikelia. Kai kurie apsašę. Keletas gulėjo ant nugarų, pūstančiuose, dvo kiančiuose šiauduose. Atvertęs pamačiau ištaisą nušutusią nugarą. Septyni mirę trijų savačių bėgyje. Visi tiesė rankutes, pamatę duoną Rucevičiaus rankose.

Priziūretojai — keletas merginų, du vyrai — ūkio vedėjas ir sargas. Dvi vienuolės, laikinai prelado J. iškvistos.

Klausinėjami prisipažino jau seniai negavę pinigų duonai, pinigų. „Prelatėlis sako: aš jau ne globėjas. Greit mane kas nors globos“, senyva, davatkos s. „ir pimo moteris skubinosi man aiškinti.“ „Viskas dabar ne mūsų, viskas... O, biedni vaikeliai turi, matai kaip...“

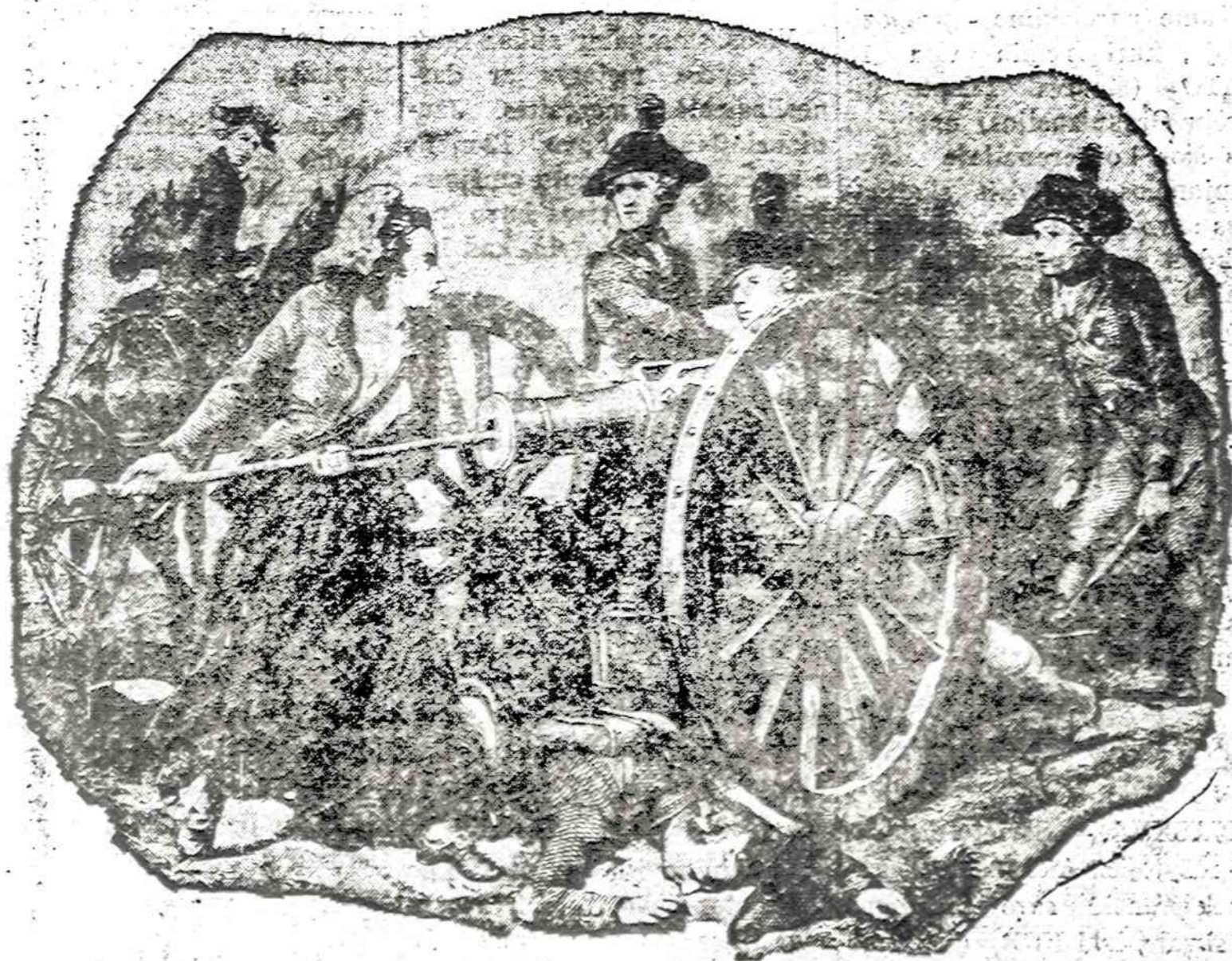
Pulkininką L. Butkevičių po kelių dienų paskyriau iširti, kas, kaip dėjosi minėtoje prieglaudoje. Jam patariau pasirinkti du padėjėjus iš švietimo komisariato.

Po geros savaitės plk. L. Butkevičius atsargiu balsu išdėliojo maždaug tokias tokeles. Tokių apleistų prieglaudų atsiradę keletas. Jis nenoriai vartojas žodį sabotažas, bet kito žodžio jam nepavykė sugriebti, apibūdinant keleto vaikų namų, prieglaudų būklę. Atskaitomybė — kišeninė. Minėtasis prelatas J., taip garsėjęs pasiaukojimu vaikų, senelių globai, vargu ar tinkas ir Dievo ir kišenės akivaizdoje nešioti tokią labdario aureolę. Butkevičius gal kiek per daug leidęs, kišdamas nosį į prelatą ir dar vieno kunigo atskaitomybę, bet tai radęs neišvengiamą.

(Bus daugiau)

• Buvęs kavalerijos seržantas Lambeth suorganizavo cirką Londone 1769 metais. Lėjimas buvo nemokamas, bet po kiekvieno akto arba pasirodymo renkampos aukos.

Liberation's woman.

Molly Fitcher loved her husband. So much so, that when he went into battle during the Revolution, she did too. Right by his side. Then one day, while loading cannons, he was killed by a British bullet.

Molly knew the time had come to take stock in her country. So she picked up where her husband left off. And when the smoke cleared, America had a new victory and a new heroine.

Today, when it's time to take stock in their country, Americans buy U.S. Savings Bonds.

When you join the Payroll

Savings Plan at work, a little is set aside from each paycheck to buy Bonds Regularly. Automatically. That way, you're making a real investment in your future. And in America's, too.

So buy United States Savings Bonds. Right from the start, it's been an equal opportunity investment.

Take stock in America.

New U.S. Bonds pay 6% interest when held to maturity of 5 years (4 1/2% the first year). Lost, stolen or destroyed Bonds can be replaced if records are provided. When needed, Bonds can be cashed at your bank. Interest not subject to estate or local income taxes, and the tax may be deferred until redemption.

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/4%
5 years

Paid and Compounded Quarterly

OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 7 1/2%

see us for HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAVIKAS, President Phone: Virginia 7-7747
HOURS: Mon., Tue., Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

LIETUVOS PAVERGIMO DOKUMENTAI

Surinko ir redagavo teisininkas Jonas Talalas

(Tęsinys)

ISRAŠAS IŠ:

„Vyriausybės žinios“, 1940 m. rugpjūčio 1 d. Nr. 721, eil. 5770.

Einaš Respublikos Prezidento pareigas Ministeris Pirmininkas pasirėmęs Liaudies Seimo 1940 m. liepos 23 d. priimta Deklaracija apie bankų ir stambiosios pramonės nacionalizavimą, skelbia šį Stambiosios pramonės nacionalizavimo įstatymą:

STAMBIOSIOS PRAMONĖS NACIONALIZAVIMO ĮSTATYMAS

1. Visos pramonės įmonės, kuriose dirba daugiau kaip 20 darbininkų, ir tos pramonės įmonės, kurių darbininkų skaičius nemažesnis kaip 10, bet kuriose yra varikliai, ypatingai svarbūs tos pramonės rūšiai, nacionalizuojamos.

Įmonės, kuriose dirba mažiau kaip 10 darbininkų, nors ir turėtų mechaniskus variklius, nėra nacionalizuojamos.

3. Pavedama Pramonės Ministeriui kartu su Valstybės Kontrolierium tuoj paskirti visoms stambesnėms ir ypatingai svarbioms nacionalizuojamoms įmonėms Vyriausybės Komisarus.

Visoms kitoms įmonėms komisarus skiria apskričių valdybos, susitarusios su profesinėmis sąjungomis.

4. Nacionalizuojamoms įmonėms perimt sudaromas 3 — 5 asmenų komisijos iš Pramonės Ministerijos, profesinių sąjungų ir darbininkų komitetų atstovų.

Perėmimo komisijos dirba komisarų vadovaujamos.

5. Komisarai įpareigojami užbaigti įmonių nacionalizavimą per 5 dienas nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos ir pristatyti perėmimo aktus.

6. Komisarai privalo laiduoti normalų nenutrūkstamą įmonių darbą.

Visi įmonės savininko ar direktoriaus patvarkymai ir visi jų išduodami dokumentai be komisaro parašo neturi reikšmės.

7. Techniškai administracinis nacionalizuojamų įmonių personalas įpareigojamas dirbti savo pareigose. Pasireiškus sabotažo reiškiniams, kaltieji bus nubausti visu įstatymų griežtumu.

8. Šis įstatymas veikia nuo 1940 m. liepos 26 dienos.

J. Paleckis
E. Respublikos Prezidento p.
Ministeris Pirmininkas
M. Gedvilas
Už Ministerio Pirmininko Pavaduotoją
Vidaus Reikalų Ministeris
Kaunas, 1940 m. liepos 29 d.

ISRAŠAS IŠ:

„Darbo Lietuva“ Nr. 20, psl. 1. Penktadienis, 1940. VII. 26.

BANKŲ NACIONALIZAVIMO ĮSTATYMAS

Aštuoniems bankams paskirti komisarai

Kaunas, VII. 26. Elta. Einaš Respublikos Prezidento pareigas ministeris pirmininkas, pasirėmęs Liaudies Seimo 1940 m. liepos 23 d. priimta deklaracija apie bankų ir stambiosios pramonės nacionalizavimą, skelbia šį bankų nacionalizavimo įstatymą:

BANKŲ NACIONALIZAVIMO ĮSTATYMAS

Nacionalizuojama:

1. Visi bankai ir jų skyrai, privatiųjų asmenų seifai, draudimo įstaigos, taupomosios kasos, tarpusavio kredito draugijos ir lombardai.

(Bus daugiau)

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI
GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Pensylvanijos fraternalis kongresas

Povilas P. Dargis,
SLA prezidentas

Pensylvanijos Fraternalis Kongresas sudaro 73 Fraternalio pobūdžio organizacijas. Į jų skaičių įeina ir Susivienijimas Lietuvių Amerikoje.

Pensylvanijos Fraternalis Kongresas sudarantis organizacijos reprezentuoja 900.000 narių.

Šių Fraternalių Organizacijų Seimas įvyko šių metų lapkričio 14 ir 15 dienomis, William Penn. viešbutyje, Pittsburgh, Pa.

Šiame Suvažiavime per dvi dienas buvo aptariamose diskutuojamos įvairiausios problemos, kurios liečia fraternalis organizacijas. Ypatingas dėmesys buvo skirtas naujai priimtam Pensylvanijos Seimo Harisburge [STATYMU], taip vadinamam "FRATERNAL INSURANCE CODE". Šio įstatymo — CODE patvirtimui liečia visas fraternalis organizacijas, esančias Pensylvanijos valstijoje. Naujas Cod įeina galion sausio 29 dieną 1978 metais.

Šis įstatymas pakeičia beveik visus įstatymus, kuriais buvo tvarkomos Fraternalis Organizacijos.

Pavyzdžiui, nauju patvarkymu leidžiama kuopom laikyti su sirinkimus kas trečias mėnuo, vietoje pirmąkartio įstatymo, kuriuo remiantis kuopos privalejo susirinkimus laikyti kas mėnuo.

Senuoju įstatymu seimų delegatai tegalėjo būti vien tik fraternalių organizacijų-kuopų nariai, kurie turėjo pilnas gyvybės apdraudas. Naujuoju įstatymu, seimų delegatais gali būti ir turintieji tik "HEALTH and ACCIDENT" palydymus.

Taip pat naujuoju įstatymu, Fraternalis organizacijom, jos nariui mirus, leidžiama laidotuvių išlaidom padengti, net iki 1000.00 dolerių sumos.

Dėl vienos įstatymo dalies, kur nusakomos apdraudos agento organizatoriaus kvalifikacijos

kilo gana ilgos diskusijos. Mat naujas "INSURANCE CODE" reikalauja, kad Insurance Agent-Organizatorius turėtų Pensylvanijos Valstijos Insurance Departamento-valdžios leidimą licencijai naujiems nariams įrašyti. Tačiau jokių egzaminų iš tu agentų ar kuopų organizatorių nebus reikalaujama, jei jie tas pareigas ėjo ir eina dar prieš šio įstatymo priėmimą. Noriu padaryti PASTAGĄ, jog virš minėtas įstatymas yra taikomas tik tiems asmenims-agentams-organizatoriams, kurie gyvena Pensylvanijos valstijoje ir čia narius įrašo. Šiuo svarbiu reikalu vėliau, prie progos dar plačiau ir išsamiau paaiškinsiu, Pensylvanijos valstijoje gyvenantiems, kaip prie šio įstatymo turėsime prisitaikinti.

Nemažai buvo diskutuoti fraternalių organizacijų išleidžiamieji laikraščiai-organai ir jų finansavimas.

Reikia pažymėti, jog šis Pensylvanijos valstijos fraternalių organizacijų sąskrydis atliko daug, daug darbo. Jame dalyvausieji turėjo progos ne tik išgirsti svarbius pranešimus iš Pensylvanijos INSURANCE DEPARTAMENTO pareigūnų, bet taip pat turėjo progos arčiau susipažinti su skirtingų-įvairių fraternalių organizacijų veikla.

Po pirmosios dienos (Nov. 14, 1977) kongreso sesijų, vakare, įvyko iškilmingas banketas, kuriame dalyvavo žymūs frateralistai, Pa. valstijos Apdraudos Departamento viršininkai ir valdžios atstovai. Šiame bankete buvo pagerbtas ir apdovanotas žyminiu lietuvių ir mano geras bičiulis advokatas Thomas B. Balaban, kuris per daugelį metų eina SEKRETORIAUS pareigas, Pa. Fraternal Congress.

Mūsų Susivienijimas šiame SUVAŽIAVIME, atstovavo SLA prezidentas Povilas P. Dargis. Seimas baigtas JAV Himnu.

Vilniuje buvusi Gedimino gatvė, dabar okupuoti vadinama Leninio prospektu

Stripitizmo simboliai - ne abstraktas

Dar taip neseniai marijonai premijavo prokomunistinį ir vulgarų K. Almeno romaną "Sauga skatiku" ir štai vėl turime ateitininkų išleistą I. Mero "Stripitizmą", peržengusį bet kokias moralines normas ir skaudžiai įžeidžiantį tikinčiųjų lietuvių jausmus.

Dirvos nr. 36-5 rašytojas V. Kavaliūnas nagrinėja šią knygą krikščioniškos etikos ir estetikos kviestoje. Toliau, pacitavęs kelias knygos ištraktas, rašo: "Perskaitęs šią prostitucinio simbolizmo knygą, nepajūti jokio estetinio malonumo ir jokio estinio džiaugsmo." V. Kavaliūno recenzija persispausdino ir Naujienos.

Š. m. lapkr. 12 d. Draugo-kultūriniam priedo parašė ilgą įvadą į šią knygą kun. V. Bagdanavičius. Kun. V. B. knygoje randa nuostabias krikščioniškos mistikos gelmes. Iechoko Mero simbolizmą lyginamas su Šv. Tomo Akviničio simbolizmu, tik sklausteliuose dar mažą prielaidą: "... jei jis (Meras, D. T.) tai turėjo galvoje". Tokių prielaidų įvadė, išreikštų odeliais "galbūt", "jeigu būtų", "galėjo būti", yra nemaža. Viename straipsnio vietoje V. B. lyg ir prisipažįsta, kad ir jam ne viskas aišku: "Šis vardas (Stripitizmas, D. T.) galbūt buvo pateisinamas Lietuvoje. Jis galėjo eiti viena iš priedangos ir išsiskindėjimo priemonių, kad "klausantieji negirdėtų ir girdintieji nesuprastų". Iš viso šiame romane yra daugybė visokių priedangų,

šelmiškų išsiskindėjimų ir abipusių pasisakymų".

Š. m. lapkr. 23 d. Naujienose šias dvi recenzijas plačiai aptaria K. Strėva. Aptarimą užbaigia žodžiais: "Taip pat didelė ironija kaip Draugas sekėba, kad literatūros ir muzikos vakare, lapkr. 25 d. Jaunimo Centro, Rašytojų D-jos vardu Iechokui Merui, už jo šlykščiai užgautus tikinčiųjų jausmus, premiją įteiks pranciškonas kun. Leonardas Andriekus".

Skaitytojus, su kuriais teko kalbėti, prostitucinio Stripitizmo simbolika pritenkė. Keli metų knygą nebaigė skaityti. Kiti prisipažino, kad knygą nepatiko, bet remiasi kun. V. Bagdanavičiaus įvadu: rimtas ir gilus galvojančių kunigas turbūt geriau supranta...

Šie skaitytojai primena vieną abstraktinio meno parodą grupė žiurovų stovi prieš praeitą juoda lentą, kurios kampe išvesta netaisyklinga geltona linija. Visi tyli. Jei prisipažinti, kad nesupranta, kiti pagalvos, kad esi nekultūringas, o tai jau baisiausia. Pagaliant prabykta meno profesorius intelektualas: "Gerbramieji! Kokia galimybė! Šis juodas fonas? Kiekos žmogaus nevilis? Tai kanceros kelias? ... nebūt! Bet, va, žinokime, vienas geltonos linijos galas užsiritęs į viršų. Ka tai reikia? Ar tai ne juodoje nebūtijoje gimęs vilties spindulys? Ar tai ne laukimas Didžiojo Išpildymo? Žiūrovai atsikvepia. Akmuo nukrenta nuo širdies. Tuo tarpu barzdotas tipelis su "blue

jeans" šokinėjo iš džiausmo išdėjęs premiją į kišenę. Jis netikėjo, kad pastangos padaryti kitiškai, nors ir velioniškai, sulauks tokio įvertinimo. Apie tą Kafką jis nebūvo ne girdėjęs, ne sapne sapnavęs.

Tą palyginimą netaikau kun. V. B. ne autoriumi, nes Stripitizmo prostitucinio simbolizmas — ne abstraktas. Turiu galvoje skaitytojus, kurie, nors ir supranta, bet bijodami pasirodyti nekultūringi, lengvai atsiduse nusiplauna rankas ir moralinę atsakomybę užkrauna kun. V. Bagdanavičiui.

Aukščiau minėtos kun. V. Bagdanavičiaus įvadą prielaidos vertia abejoti jo nuosirdumu. Atrodo kad kun. V. B. šiuo įvadu bandė apsaugoti nuo liet. višumenės ir tikinčiųjų reakcijos siaubingai pasimetusių nepasaulėvalgius politikus ir kultūrininkus. Matėme kas atsitiko su Almeno "Sauga skatiku". Reakcijai nebuvo pasiruošta, todėl nebūvo kaip gintis. Kūnigo redaguojami Teviškos Žiburiai tik sukėlė, kad be galo turėtų Herkole Poirot, o mes lietuviai sturiturime miliecinika Donata Yebra! Knygos idėjų neišdirso patiesi. Patys kaltininkas.

Draugas tylėjo kaip žemė. Net vėliau, rašydamas apie K. Almeno, bijojo pažymėti, kad tai Draugo premijos laureatas.

I. Mero religiją išjuokianti simbolika nėra naujas dalykas ok. Lietuvoje. V. Kavaliūnas Stripitizmo recenzijoje rašo: "... O gal — ir tai ne teigimas, o tik prielaida — tenai turėta kiek kultūros, humaniško ir taktiško, sulaukusio nuo purvinimo tai, kas daugeliui šventa. "Dieve, kaip būtų malonu, kad taip būtų! Deja... Neseniai pateko į rankas ok. Lietuvoje išleista nedidelė knygtė S. Saltenio "Duo-kiškis", kurioje aprašomas lietuvis partizanas vardu Jėzus. Su šlykščiausiom dealam aprašyta, kaip tas Jėzus išprievartauja merginą-divyrę, kuri slėpė rusų kareivį. Vėliau rusas, merginai meiluzis, nužudo Jėzų ant mešlyno. Knygoje simboliškai išvesta paralelė tarp partizano Jėzus ir evangelijų. Tokių šlykščių, parašytų lietuvių ir lietuvių kalba, dar neteko skaityti.

"Darbininko" žiniose iš ok. Lietuvos Saltenis keletą sykių minimas kaip veiklus kultūrininkas Nėra abejonės, kad šis "intelektualas", jei teiktūsi apsilankyti JAV, mūsų kultūrininkų ryšių su "kraštu" puoselėtojų būty priimtas su šampanu ir šypsenom.

Ką galima pasakyti apie Stripitizmo autorių I. Merą? Religingi ir kultūringi ydai laisvoje Lietuvoje drašiai savo religinių papročų, bet niekad neužgautavo kitų žmonių religinių įsitikimų. Tokia tolerancija pasižymi kitų religijų atžvilgiu ir Amerikos žynai. Galėčiau duoti gražiausių pavyzdžių. Čia, žinoma, nekaltu apie žydus komunistus, iš kurių bolševikų okupacijos metu, 1940 metais.

patyrėme daug nuoskaudų, paniekos ir pajuokos ne tik dėl politinių įsitikimų, bet ir dėl religijos. Tačiau reikia atsiminti, kad tikras komunistas pirma yra komunistas, o tik paskui žydus, lietuvis, tėvas, brosis ar sūnus.

I. Meras, praradęs tėvus, augęs ir brenęs dviejų ne-moniškų sistemų nacionalsocializmo ir komunizmo priespaudoje, neturėjo galmybių gražių žydų tradicijų įsisavinti, nei krikščioniškos moralės principų gerai pažinti. Galima su kun. V. B. sutikti, kad Mero knygoje daug kas buvo priedanga (taigi ir tie realistiniai simboliai, D. T.) abs-traktiniu stiliumi išreikšti nužmoginamo žmogaus kančiai, jei ta knyga būtų išleista ok. Lietuvoje. Bet gi autorius jau senokai gyvena laisvame Izraely, todėl leidėjai turėjo progą tuos klausimus su pačiu autoriumi išdiskutuoti prieš knygos išleidimą. Tada ir kun. V. Bagdanavičiui nereikėtų po laiko rašyti įvadą į įvadą ir verstis prielaidomis.

Tikintieji lietuviai, prie kurių šias elutes rašančioji priklausoma, yra giliai užgauti ir įžeisti. Mūsų "kultūrininkai", Stripitizmo išideje, premijavę prisidėję prie platinimo, nesvarbu, ar jie devi vienuolių abitus, ar kat. organizacijų ženkliukus, pranda moralinę teisę tikinčiųuosius atstovauti.

Delfina Tričienė

Nedaug kas žino, kad Amerika turi 100.000 dolerių banknotą. Ant jo yra prez. Woodrow Wilson paveikslas.

Dviratis buvo išrastas 1839 metais. Jis svėrė 59 svarus.

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Sidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos krašto politikai. 102 psl. Kaina \$1.50. Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Jau kuris laikas atspausdintą ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Abrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atlikus darbus 664 psl. Kaina \$10. Išeido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, įsteigti laikraščiai, kuriu viso buvo 121, 41 teatro draugija, 49 pasaulietiški choral, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentai katalikų, socialistinių, laisvamanikų ir kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, bentai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį.

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS
vardu ir pasiūsti:
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbimas, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapačinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie dvi Lietuva, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

Juozas Kapačinskis, IŠEIVIO DALIA. Atsiminimai. Iševio Dalia yra natūrali ankstesniųjų atsiminimų tęsė. Tai yra Amerikoje bei kuriantis ir patvirtinti įsikūrusio asmens istorija. Knyga gausiai iliustruota. 300 psl. Kaina 7 dol.

ČIKAGIETIS ĮSPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERTGTO, LIETUVO. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naujadakuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaidus aprašymai, ka ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ka jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat Iversas į anglų kalba.

M. Žošėnka, SATYRINIS NOVELĖS. Genialaus rusų rašytojo 60 satyrinių novelių, 199 psl., kaina \$2.

D. Kurišis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS. Autorius pastabuma neapgauna Intimisto ir agitropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražu stiliumi.

Prof. P. Pakarklis, KRYŽIUOČIŲ VALSTYBĖS SANTVARKOS BRUOZAI. 176 psl. dokumentuota istorinė studija apie prisų likimą. Kaina \$2.

Vincas Zemaitis, LIUBLINO UNIJOS SUKAKTIES PARASTAI. 84 psl. Kaina \$1.50.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami NAUJIESEN, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608 stellanant darbe valandomis arba užsakant paštu ir pridant čekį ar piniginę poraičią.

NAUJIESEN GALIMA GAUTI H. TAMASAUSKO LIETUVIŠKĄJĮ PAMARĮ

336 puslapiais su žemėlapiu ir paveikslais aprašo Pamarį, senos lietuvių gyvenvietės ir gamtą. 1,200 lietuviškų vietovardžių sąrašas. Knygos kaina \$6.00, minkšti viršeliai.

Persuntimui paštu reikia pridėti dar 50 centų

NAUJIENOS
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

PUKI KNYGA, PARASYTA SU MELU LIETUVAI IR ZEMDIRBIAMS

Dr. Juozas Dauparas. ŽEMĖS OKIO SVIETIMAS. Studija, skirta Chicagoje 1966 metais paties autorius išleista. Knyga aprašo ok. Lietuvos žemės okio svietimo problemas okininkų krašte. Išleista žemės okio svietimas Lietuvoje.

Autorius savo įvade rašo: "Jei būdame lietuvių tautos širdis, turime ne tik žinoti Lietuvos nepriklausomybės gyvenimo ir laisvės istoriją, bet ir žinoti, kaip lietuvių tauta tapo kultūrinio laimėjimo, brandos, drąsios galios karys. Lietuvių tauta galėtų diduotis ir diduotis savo žemės okio kultūros vėlavas ir prilygti pačioms iškiliosioms Europos tautoms".

Knygos apie žemės okio svietimo tik žemdirbiams skaityti, kadangi absoliuti lietuvių tautos dauguma (88.12%) buvo okininkai ir po pasaulį išblaškyti lietuvių absoliuti dauguma yra arba patys buvo okininkai, arba okininkų vaikai, reikia, kad ši knyga būtų brandi literatūra lietuvių daugumai, ypač kadangi knyga su tokia medžiaga lietuvių žemės parasyta, kad pradėjus skaityti nebepasirodų pertraukti. Knyga autoriaus skiriamą Lietuvai šiais žodžiais: "Dėkingas esu — mums, mai Tėvynei Lietuvai".

Knygos 300 puslapių su daug vaizdelių ir lentelių. Kaina tik \$6.00. Gaunama Naujienose.

Čekį arba Money Orderį siųsti tokiu adresu:
NAUJIENOS
1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608
Gavę pinigą, tuoj pat knygą pasiųsiame.

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmas, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti gerą aplinką bendruomenė ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesių dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7 3/4 %
palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5 1/4 %

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Istatyta 1928 metais. Tel. 421-3070

Istatigos pietuose klemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of December 1, 1977 Subscription Rates:	pusei metų \$16.00	trims mėnesiams ..... \$ 9.00
In Chicago \$33.00 per year, \$18.00 per six months, \$10.00 per 3 months. In other USA localities \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$9.00 per three months. Canada \$33.00 per year; other countries \$34.00 per year.	vienam mėnesiui ..... \$ 3.00	
20 cents per copy.	Kanadoje:	
Nuo gruodžio pirmos d. Dienraščio kainos:	metams \$33.00	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	pusei metų \$18.00	
metams \$33.00	vienam mėnesiui ..... \$ 3.50	
pusei metų \$18.00	Užsienioje:	
trims mėnesiams \$10.00	metams \$34.00	
vienam mėnesiui ..... \$ 3.50	pusei metų \$18.00	
Kitose JAV vietose:	vienam mėnesiui ..... \$ 4.00	
metams \$30.00		

Chicagoje ir priemiesčiuose: Naujienuos eina kasdien, išskiriant sekmdienius. Leidžia Naujienuos Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608, Telef. 421-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENU raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmdienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Okupantui pavyko suskaldyti Amerikos lietuvius

Sovietų Sąjungai pasiuntus ultimatumą nepriklausomos Lietuvos vyriausybei ir atsuntus į Lietuvos teritoriją sovietų karo jėgas, visi Amerikos lietuviai rado bendrą kalbą ir visi ryžosi bendram darbui. Lietuvos nepriklausomybės panaikinimas, svetimų karo jėgų įvedimas į Lietuvą ir biauriausioji prievarta, pritaikyta Lietuvos gyventojams, sukūrė Amerikos lietuvius, priverstė juos daugelį antraeilių dalykų padėti ir šalį ir imtis didelių darbų bei siekti reikalingos lietuvių vienybės.

Svarbus klausimas pirmiausia buvo aptartas patriotinėse lietuvių organizacijose, o vėliau svarbiausieji šio klausimo aspektai buvo gvildinami patriotinėje Amerikos lietuvių spaudoje. Tuo metu pasimetę buvo tikrai Amerikos lietuvių komunistai. Jie nežinojo, kokios pozicijos prisilaikyti, nes laiku negavo instrukcijų iš patikimų Sovietų Sąjungos emisarų. Komunistinė spauda svarbiausius klausimus nutylėdavo, nes bijojo, kad valstybės saugumo pareigūnai nepradėtų jų tardyti.

Pirmiausia klausimas buvo aptartas didesnių organizacijų centruose, o vėliau pradėta galvoti ir apie visiems lietuviams priimtinas organizacijos formas. Pačioje okupacijos pradžioje svarbiausius pasitarimus vedė abiejų lietuviškų dienraščių redaktoriai: Dr. Pijus Grigaitis ir laikraštinkas Leonardas Šimutis. Vėliau prie jų prisidėjo ir kitų laikraščių redaktoriai ir politikai.

Bendram darbui buvo sutarta sudaryti tokį lietuvišką organizacijų junginį, į kurio darbą galėtų įsitraukti visos lietuviškos politinės, profesionalinės, fraternalinės, religinės, finansinės ir prekybos organizacijos. Kiekviena organizacija pasižadėjo savo narius įtraukti į bendrą Lietuvos laisvinimo darbą ir bendromis jėgomis išsiškėliuoti sutarimą. Tuometiniai lietuviškų organizacijų vadai suprato, kad lietuviai galės būti naudingi gimtiniam savo kraštui tikrai tuo atveju, jeigu mokės gerai suderinti savo pastangas ir aptramdyti ekstremistus. Tai buvo didelis ir sunkus darbas, bet jis buvo pavyzdinai atliktas. Pradžioje partijų ir organizacijų

vadai aiškios savose organizacijose, klubuose, ir fraternaliniuose rateliuose, o vėliau, kai dirva jau buvo paruošta, tai šaukė bendras konferencijas, tai į susirinkimus būdavo kviečiami kitų organizacijų atstovai gyvuliams dienos klausimams aiškinti ir lietuvių tarpe juos aptarti. Vėliau buvo šaukiami bendri mitingai didžiausiose salėse.

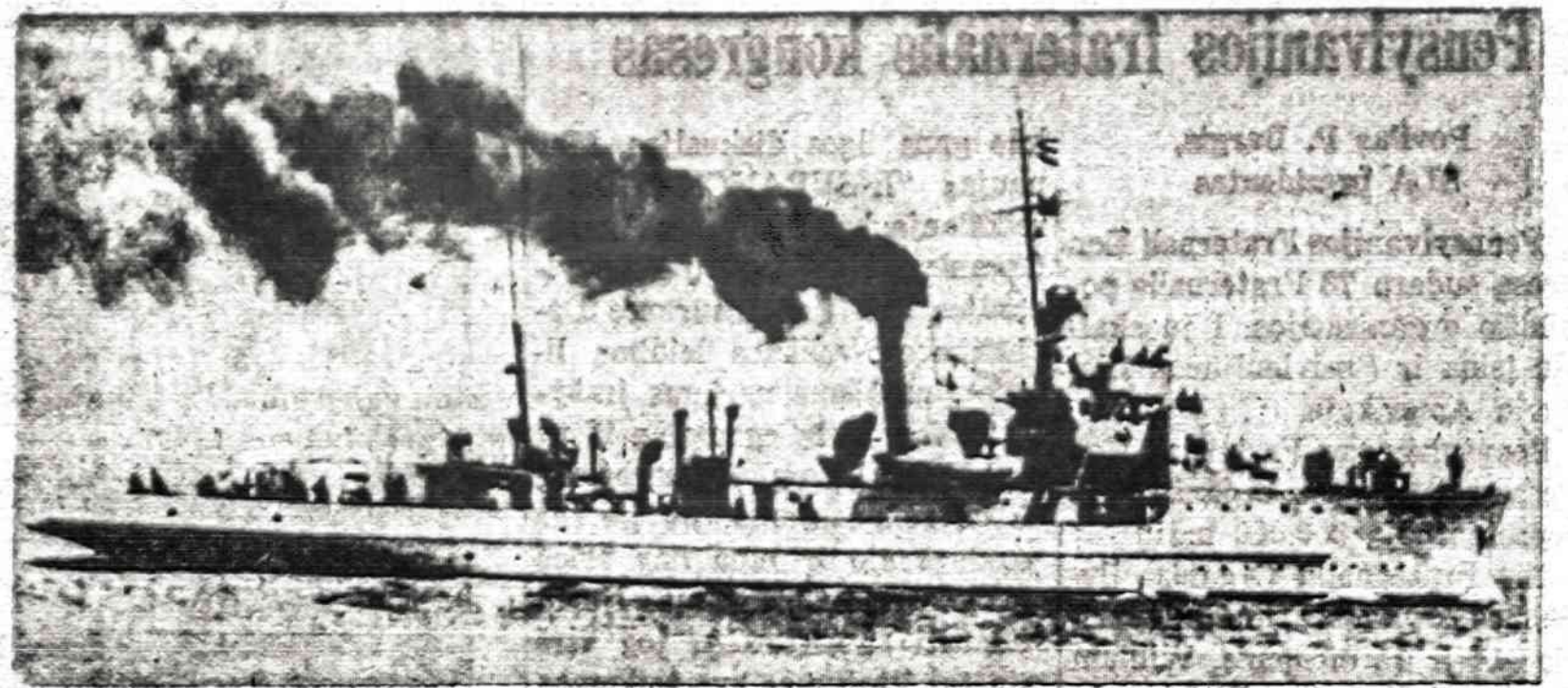
Lietuviai buvo vieningi visą karo metą ir ilgai po karo. Vienybė pradėta skaldyti, kai šiame kontinente atsirado grupė lietuvių, į Lietuvos pavergimą ir visuomeninius klausimus kitaip žiūrintieji, negu Amerikos lietuvių dauguma. Amerikos lietuvių Taryba buvo sudaryta iš pačių didžiausių lietuviškų organizacijų, bet naujai atvažiavusieji politikai panorė visus lietuvius apjungti į vieną organizaciją — lietuvių Bendruomenę.

Jie tvirtino, kad abi organizacijos gali veikti viena greta kitos, bet netrukus paaiškėjo, kad toks darbas negalimas. Jie pradėjo Amerikos lietuvių Tarybą griauti, jos darbą niekinti, o josios atstovus šmeižti. Kuriais sumetimais jie tai darė, tada nebuvo aišku. Bet šiandien jau kiekvienas lietuvis žino, kad jie norėjo palaužti Amerikos lietuvių kovos dvasiją. Jie manė, kad pataikaudamas pavergėjui galėsi iš jo išsiderėti kelias privilegijas. Jie pradėjo domėtis pavergtoje Lietuvoje "kylandčia kultūra", jiems atrodė, kad žemės ūkio pertvarkymai gali atnešti didesni derlių ir aukštesnį gyvenimo lygį. Jie ir šiandien stengiasi jaunesniai lietuvių kartai įdiegti mintį, kad lietuvių kalba gali tobulėti, lietuvių literatūra gali klestėti ir mokslo įstaigos augti okupanto priežiūroje.

Amerikos lietuvių Tarybos naujiems politikams nepavyko išnaikinti. Protinesnieji lietuvių suprato naujų politikų tikslus ir ėmėsi apsaugos priemonių. Teko keisti darbo metodus. Amerika yra didelių laisvųjų kraštų, bet lietuvių pamatė, kad ne viską gali laisvai skelbti. Jeigu paskelbti savo planus, tai priešas tas žinias panaudoja tiems planams pakenkti. Jie išardė pasimatymą su prezidentu Niksonu, jie pradėjo landžioti pas senatorius ir kongreso atstovus, bandydami Amerikos lietuvių vedam darbu pakenkti. Amerikos lietuvių Taryba turėjo geriau planuoti, kad kenkėjai nepakliūtų į jos. Paruošiamąjį darbą rezolucijoms pravesi teko dirbti patydomis. Apie Lietuvos garbės konsulo paskyrimą dar ir šiandien neskelbiama, o apie Lietuvos laisvės klausimo nukelimą į Belgrado konferenciją jau visi žino.

Bet tuo Amerikos lietuvių rūpesčiai nepasibaigė. Pramokus apsiginti nuo visuomeninio darbo ardytojų, lietuvių tarpan miestas bendradarbiavimo žiogas, kuris paveikė prieš nepažįstančius. Įvairūs agentai, specialiai paruošta literatūra, pinigai ir gerai organizuota veikla skaldė visus Amerikos lietuvius. Skyklimas apėmė visas politines grupes ir profesionalines organizacijas. Skyklimas eina į klubus ir didesnių organizacijų skyrius. Pirmomis aukomis tapo tie, kurie turėjo būti atspariausi, daugiau žinantieji, prieš turėjusieji geriau pažinti. Jie išėjo tokius mokslus, kurie jiems sako, kad su priešais reikia bendradarbiauti, kad į simpoziumus reikia pakviesti prieš atstovus. Pradžioje jie bus stebėtojai, o vėliau jie taps ir pranešėjais. Pradžioje mes pirkime jų knygas, o vėliau pirkime tiketus okupanto filmams žiūrėti. Jie patys važiuoja į Vilnių, kapsuko kursų lankyti, o iš kapsuko kursų atsiviečia specialistus simpoziumų klausyti. Eina minčių ir idėjų pasikeitimas, pornografiniais romanais Amerikos lietuvių moralės ardyimas ir naikinimas visko, ką Amerikos lietuviai yra padarę.

Bet Amerikos lietuviai laiku susigriebė. Jie ir vėl

Nepriklausomos Lietuvos karo laivas "Antanas Smetona"

VLIKO SEIMAS

Gruodžio 3-4 dienomis, Vliko valdybos sušauktas, St. Petersburg, Floridoje, posėdis Vliko Aukščiausio Lietuvos Išlaivimo Komiteto seimas. Vlikas veikia kaip seimas, kaip taryba ir kaip valdyba. Visų Vliko institucijų tikslas yra tas pats: lietuvių tautos laisvė ir Lietuvos nepriklausomybė. Skirtingi yra tik uždaviniai.

Valdyba organizuoja ir vykdo Lietuvos laisvinimo uždavinius, reprezentuoja Vliką, vykdo seimo ir tarybos nutarimus, seimui ir tarybai nušviečia okupuotos Lietuvos padėtį Lietuvoje ir užsieny. Valdybos nara neatstovauja Vliko grupes. Jie veikia pagal savo sąžines.

Taryba sudaro Vliko narių organizacijų po vieną atstovą, kurie gali turėti savo antrininkus. Penkiolikos narių taryba stadijuoja ir planuoja Lietuvos laisvinimo uždavinius ir jiems vykdyti priemones, sudaro valdybą ir prižiūri jos veikimą.

Į Vliko seimą Vliko nariai-organizacijos siunčia po tris atstovus. Keturiadešimt penki atstovų seimas išklauso Vliko tarybos ir valdybos apskaitas, svarsto Lietuvos laisvinimo problemas ir laisvinimo veiklos programą. Visos trys institucijos paprastai sudaro iš savo narių arba iš specifinio klausimo ekspertų komisijas, išskirtinomis problemomis spresti Vlikas yra atviras visiems, kurie nori ir gali jam padėti.

Vlikas bendradarbiauja su kitais veiksniais — Pasaulio lietuvių Bendruomenė, Kanados, JAV, Australijos ir kitų kraštų bendruomenėmis, su Alta, Pasaulio lietuvių Jaunimo Sąjunga ir įvairių kraštų lietuvių jaunimo sąjungomis — šaukdamas bendras, ar pavienių organizacijų konferencijas, laukdamas pagalbos iš kitų ir remdamas kitų

darbus. Bendradarbiauja su Lietuvos respublikos Diplomatine Taryba. Leisdamas lietuvių kalbą Eltos Informacijas, palaiko ryšius su mūsų patriotine visuomenė. Jis iš mūsų visuomenės laukia ir gauna per Lietuvos Išlaivimo Tautos Fondą finansinės paramos, paskatinimo laisvės, intelektualinės tautos Vlikas ir visa lietuvių visuomenė sudaro Lietuvos laisvinimo šeimą, nuo kurios narių iniciatyvos, geros valios, finansinės pagalbos priklauso Lietuvos bylos gyvybė pasaulio opinijoje ir vyriausybėse. Nėra dienos, kad nebūtų rašoma svetimomis kalbomis apie Sovietų Sąjungos skriaudas mūsų pavergtom sesėm ir broliams.

Telydi Vyriausio Lietuvos Išlaivimo seimą rimtis, gilus Lietuvos laisvinimo problemų nagrinėjimas, solidarumas ir meilė pavergtam tautiečiui ir vienas kitam. (Elta)

Dr. Elena Armanienė

AMNESTY INTERNATIONAL, Šveicarijos skyrius, kreipėsi į Vliką teiraudamiesi žinių apie Oną Pranckūnaitę, kuri 1977 sausio mėnesį buvo suimta Panevėžyje ryšium su Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika. Klausia jos šeimos adresu.

AMNESTY INTERNATIONAL, Prancūzijos Grupė Nr. 82, ieško žinių apie lietuvius sažinės kalinius Henriką Klimaišką ir Zigimą Širvinską. Jeigu kas turėtų žinių apie šiuos kalinius, prašome pranešti:

Vlikas
29 West 57th Street
New York, N. Y., 10019.

Išėjo ELTA-PRESS italų biuletinio spalio numeris. Turinys: Lietuvos Katalikų Bažnyčios šios Kronikos Nr. 26, kur apra-

nutarė smulkmenas dėti į šalį ir jungtis vienybėn, kad galėtų didžiausią puolimą atpaikyti ir išgriauti per Atlantą Amerikoje statomų tiltų kojas.

šomi nesiliaują katalikų persekiojimai Lietuvoje; sveikinamas naujas samizdatas Tiesos Kelias; sovietinė mokykla ir kt. Taip pat aprašomos anti-rusiškos demonstracijos Vilniuje ir nauji areštai Lietuvoje. (Elta)

Žemaičių Kultūros Klubas

Lapkričio mėn. 16 d., žemaičiai turėjo savo priešmetinį susirinkimą Šaulių namuose. Kaip įprasta, ilgametis klubo pirmininkas Juozas Skeivys atidarė susirinkimą ir pranešė, kad tai yra priešmetinis susirinkimas ir kad vėliau bus renkama 1978 m. klubo valdyba.

Susirinkimas buvo vedamas pagal iš seniau nusistovėjusią tvarką.

Priimti du nauji nariai: Stanislovas Juozapavičius ir Petronėlė Juozapavičienė.

Kiek vėliau iš valdybos paaiškėjo, kad klubas puikiai sugyvena, moraliai ir materialiai gana gerai laikosi, klubas turi apie šimtą narių.

Prieš valdybos rinkimus, senoji valdyba švenčių proga pasveikino savo narius ir paskyrimo Kalėdinę auką: spaudai ir radijo "valandėlėms".

Sekantiems metams valdybą sudaro: Juozas Skeivys — pirm., Frank Puodžiukas — vicep., Leo Gimiotis — kašiminkas, Rožė Didžgalvis — nutarimų sekretorė ir Alfonsas Kizlaitis — finanskr. Taip pat išrinkta ir revizijos komisija: Julija Sačauskas, Anna Vaičekis ir Antanas Burokevičius.

Susirinkimo metu paaiškėjo, kad vicepirmininkas Frank Puodžiukas švenčia savo gimtadienį. Ta proga jis parūpino gajinančio skystimėlio, o ponia Rožė Didžgalvienė pagamino gardžių užkandžių ir karštos kavutės.

Sekantis susirinkimas sausio mėn., gruodis išleidžiamas. Nūsibaigus susirinkimui buvo vaišės, o selebrantui sugiedota "Ilgiausių metų" ir toliau, tęsimas nuosirdūs žemaitiški pasirokavimai.

Juozas Skeivys, Klubo korespondentas

Pokalbis su Valstybės Departamentu aktualiais klausimais

(Tęsinys)

5.

Lapkričio 9 d. gerą valandą prieš susirinkimą šių eilučių autorius vėl turėjo malonios progos "žodiniams kardais" susiremti šį kartą jau su pačiu aukščiausiu ministru p. Vestre.

Pradėjome nuo prez. Carterio nusitarimo grąžinti Vengrijos vengrų tautinę ir religinę brangenybę. Šv. Stepono karūna - vainikas, 977 metų senumo Vengrijos laisvės simbolis, nuo antrojo pasaulinio karo laikomą JAV — Fort Knox Kentucky armijos bazėje, kur tarnauja ir Amerikos auko, depozitūra. (Tarp kitko visas ilgokas susirinkimas praėjo nemaža dalim ano šventojo vainiko ženkle).

Kvestionavau vainiko atidavimą racionalumą ir laiką. Klausiau kodėl komunistinei Vengrijai ir kodėl šiuo laiku? (Amerikiečių saugojimo istorijos tuo metu nežinojau. Tik vėliau vakare patys vengrai ją pateikė ir atidavimo klausimą pastatė dar į didesni klausuką).

U. Vest pateikė visą eilę argumentų. Esą, viena, vainikas nėra amerikiečių nuosavybė ir reikės ją grąžinti ir tada nors vistiek. Antra, vengrai, jų vyriausybė, šiuo metu yra liberališkiausia tarp kitų satelitų ir tokia situacija tęsiasi jau 4-5 metai. Tre-

čia, vainikas bus atiduotas ne Vengrijos socialistų (suprask komunistų) partijai, bet vengrų tautos ir valdžios delegacijai, susidedančiai iš katalikų, protestantų, žydų (sic!), parlamento ir kitokių sluoksnių atstovų. Keturia, vainikas neatduos valstybės departamentas, bet amerikiečių mišri delegacija, atstovaujanti ne vien JAV vyriausybei, bet ir kraštą. Penkta, bus išgauti pažadai, kad vainikas bus išstatytas visai vengrų tautai matyti ir gerėti. Šešta, esą tas sustiprins vengrų laisvės troškimą ir paskatins jus toli nuo Maskvos ir glaustis prie Vakarų įvairiose srityse: kultūrinėje, komercinėje ir pan.

Paklaustas ar Vengrijos vyriausybė darė spaudimą vainikui atgauti, p. Vest atsakė, jog toji vyriausybė nėra viena kartą net neprasiūsi, to vainiko. Esą ji jo net nenorinti kaip laisvės simbolio. Nutarimas grąžinti padarytas pačių amerikiečių, prez. Carterio, sąlygomis pribrėndus. Kita vertus, esą, tas nutarimas nepadarytas lengvai, virš 50 JAV vengrų organizacijų kontaktuos tuo reikalu ir jų pritarimas tokiam nutarimui gautas.

(Nežinant kokios vengrų organizacijos kontaktuos, nelengva susigaudyti pritarimo reikale. Žinome, gi, kad Vašingtone vengrai ir demonstravo, ir pas patį prezidentą buvo, reikalaujami nutarimą pakeisti. Clevelando vengrų kolonija, kuri laikoma didžiausia Amerikoje, taip pat yra prieš vainiko atidavimą. Matysime, kad ir susirinkime vengrai laikėsi tos pačios linijos. Dabar gi, ateina gandai, kad vėluošiama demonstracija Vašingtone, kurioje, manoma, dalyvaus apie 10,000 vengrų).

6.

Nesutarę vengrų vainiko klausimu, mano pasiūlymu perėjome prie Baltijos valstybių klausimų. (Kadangi savo kai kurias mintis pakartoju susirinkime, apie tai vėliau).

Pokalbis tęsėme apskritai JAV — Sovietų Sąjungos santykių klausimais. Kėliau ponui Vest klausimą, kodėl iš viso JAV — SS santykiai po II-o pasaulinio karo rieda pastarosios naudai. Štai 1945 m. vos karui pasibaigus, JAV buvo pačios galingiausios pasaulyje, turinčios net atomines energijos monopoliją, SS, gi, nuniokota netik vokiečių, bet supuvusi ir pati savyje buvo vos gyva.

Iš istorinės perspektyvos žiūrint milžiniška klaidą buvo JAV padaryta tuomet visiems laikams, neišsprendus komunizmo ir sovietinio imperikalizmo problemos. Tačiau dar blogiau, jog ši klaida yra kartojama jau virš trisdešimt metų — iki dabar.

Šiandien jau situacija visai kitokia. JAV, tiesa, dar vis laisvos, bet ekonomiskai ir kariškai silpnės negu buvo 1945 m. Tuo tarpu SS abiem atvejais padarė tiesiog milžinišką šuolį priekin. Ir tai didėle dalim JAV talkinant, Tiesa, šiandienos mastu, ekonomiskai JAV dar toli SS pralenkusios, bet karinėje srityje jau ne vienas specialistas kalba apie Kremliaus persvarą, o visi sutinka, kad paritetas ūkiausiai egzistuoja.

Klausiau p. Vest — kodėl JAV užsienio politiką, prie to ne tik prileido, bet strategija, atrodo, netiprie to privedė.

Amerikietis diplomatas pateikė čia pora kontrargumentų.

Viena, p. Vest tarė, jog tuojau po karo amerikiečiai nenorėjo rungtis su katič buvusiu sąjungininku ir joks prezidentas būtų jų bet kokias akcijai neišjudinęs.

Antra, SS stiprybė nėra tokia, kokią aš teigiau. Ir čia jis pradėjo dėstyti savo argumentus apie geležinę uždarą, vainiko atidavimą ir pan. Apie tai vėliau.

7.

Salėje jau nerimavo gerokai virš 150 žmonių, kai Jonas Nasvytis, Amerikos lietuvių Demokratių Lygos vykdomasis vicepirmininkas ir Cuyahoga apskrities (Clevelando) Lietuvių Demokratių Klubo pirmininkas, pradėjo susirinkimą, pristatydamas Paulių Alšėną susirinkimo moderatorium ir pakviesdamas svečius prie stalo.

Nasvytis jau Amerikoje bendrės vidurinės kartos vyras, sėkmingas biznieriūs, statybininkas, giliai jauges į vietinį gyvenimą, bet surformavęs gryną lietuvišką asmenybę.

Alšėnas — jaunosios kartos vyras, inžinierius ir dargi teisininkas, Amerikoje tad savas, bet lygiai kristoliniai lietuviškas, veiklus, nepraleidžias progos jungtis į talką, kai reikalas liečia pavergtą Lietuvą.

(Bus daugiau)

DR. R. G. BALUKAS
MAUBERJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
5449 So. Pulaski Rd. (Crowford
Local Building), Tel. LU 5-8448
P. Jima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepa, skambinti 874-8004.

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMŲ TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinikos
Medicinos direktorius
1938 S. Hanheim Rd., Westchester, IL
VALA: DUS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

Rež. GI 8-0873
DR. W. EISINAS
AUFERJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepa, skambinti MI 3-0001.

TEL. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIŲ LIGOS
3707 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71 St. Tel. 737-5149
Tikrina akis Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta tret.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val. antrą, 1-4 popiet,
ketvirtą, 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Rezidencijos telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Užs. 2652 WEST 59th STREET
Tel. PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antr., trečiad.
ir penkt., 2-4 ir 8-8 val. vak. Šeštadien-
iais 2-4 val. popiet ir kitu laiku
pagal susitarimą.

F. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai. Med. ban-
džai. Speciali pagalba kojoms.
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8, Šeštadieniais 9-1
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60625
Telef.: Prospect 6-5084

Gelės visoms progoms
BEVERLY HILLS GELINĖJA
2443 WEST 60th STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834
Naujoji Barbáros ir Gene Drishų
krautuvių.
THE DAISY STORE
9918 Southwest Hwy. Oak Lawn
Tel. 499-1318

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apsauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING
Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-3996

SOPHIE BARCUS
RADIOJŲ ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pir-
madienio iki penktadienio 12:30
— 1:00 val. popiet. Šeštadieniais
ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30
val. ryto.
Vadėdė: Aldona Daukus
Telef.: NEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE,
CHICAGO, ILL. 60629

DR. R. G. BALUKAS
MAUBERJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
5449 So. Pulaski Rd. (Crowford
Local Building), Tel. LU 5-8448
P. Jima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepa, skambinti 874-8004.

ST. PETERSBURG, FLA.

Balfo 143 skyrius veda pini-
go sukeltimo vaju prie galo. Prieš
kiek laiko buvo suruošta pasku-
linė rudens Balfo išvyka į Se-
nolą parką.

Nežiūrint, kad šiaurėje vieš-
atavo atšaurus šaltis, o lau-
kus dengė baltas sniegas — pas-
mus oras buvo šiltas, miškai ir
šėvos skendo šiltose auks-
iuose saulės spinduliuose. Su-
rūnkę mūsų žmonės — būriais
ikiavosi palmių pavėsyje arba
magia šnekučiavosi susėdę prie
atalų. Buvo dar tokių — kurie
smarkiai tripsėjo polkute. Tai
ji — piknikas buvo pasisekęs.
Žmonės pasilinksmino, padra-
vavo ir davė gražaus pelno Bal-
fui.

Artinančias Padėkos Dienai,
Jonas Valauskas, Balfo pirmi-
ninkas, pasinaudojamas tos die-
nos reikšmės proga, subūrė vi-
sus Balfo darbuotojus į savo
gyvenvietę — juos pagerbti ir
liems padėkoti.

Pirmučiausia buvo padaryta
nuotrauka visų susirinkusių,
ant ežerėlio kranto po palmė-
mis, — nuotraukos — kurios
liko iš Balfo darbuotojų veiklos.
Vėliau svečiai buvo paprašyti
vidų — prie paruošto stalo —
padėkai.

Prel. J. Balkūnas sukalbėjo
paalaimos reikšmingą maldą. Jo
žodžiai taip skamba:

Balfui skirta maldą
prel. J. Balkūno

Dieve, davei mums įkvėpimo
ir noro dirbti Tavo Vardo gar-
bei ir mūsų tautiečių naudai.
Ačiū Tau tarlame už Balfo va-
aus pasekmes ir mūsų darbams
jalaimą. Ir toliau, mes meldžia-
mės Tave, priimk mūsų darbus
ir planus, stiprink mūsų valią
siekiuose, įkvėpk mūsų dvasi-
są tarimuose, tvirtink mūsų
sirdis! pasiryžimuose. Leisk
mums visad aukotis, tavo mei-
tojams: kun. J. Gasiūniui už
ėj paskešči, tavo malonėj aug-
mams, Sv. Kazimierai, maldoj mus
Marijai, Aušros Var-
tauskienei, Marijai, Aušros Var-
tauskienei, p. E. Bakuciams, p.
uose, visados mūsų gimt., šian-
dien, rytoj ir visados, per Kris-
tų, mūsų Viešpatį — Amen.
Po jaudinančios, reikšmingos
saldos — sekė prel. J. Balkū-
no kalba.

Pirmučiausia, buvo apibū-
dinta sunki Balfo steigimo pra-
džia. Priminta — didelius nuo-
pelnus prel. Končiatas. Pažymė-
jo — k.ek vargo ir didelių pas-
tangų turėjo dėti, prel. Končias,
kol suorganizavo lietuviams šal-
pos pradžia — Balfa.

Taipgi, prel. J. Balkūnas, pa-
ryškino dabartinius Balfo šalpos
darbus. Paminėjo, teikiama pa-
galbą lietuviams čia, ir tolimose
ir gyvenimo vilties suteikia Bal-
fas apteistems, lietuviams, li-
goniams ir seneliams Voketi-
joj, taipogi Punsko krašte.

Kiek vargo reikia padėti, kol
pasiekia lietuvius pagalba už
geležinės sienos, t. y. ok. Lietu-
voj ir Sibire.

Prel. J. Balkūno kalbą pra-
kęs a ir paryškino J. Jasinskas ir
Dr. Kaskelis.

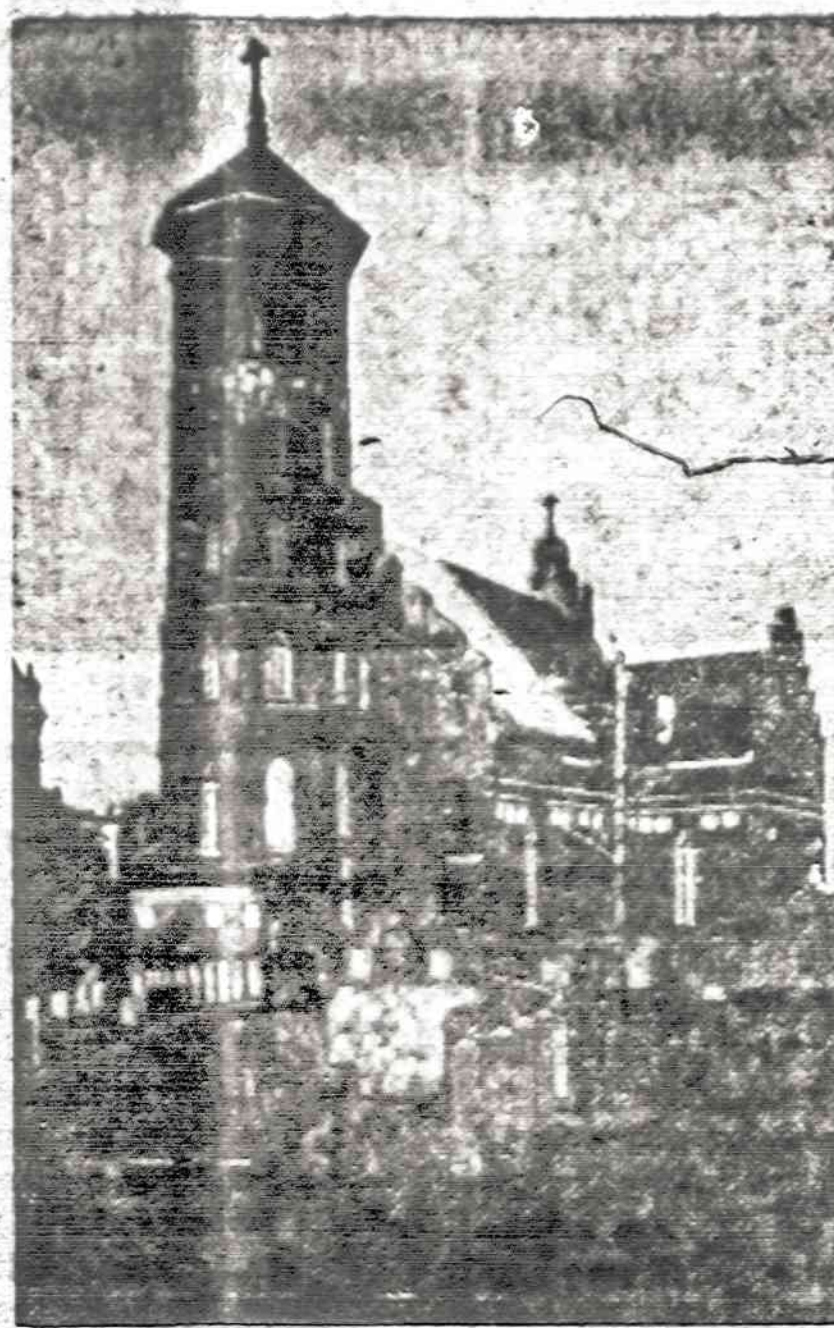
Po reikšmingų kalbų sekė,
Balfo pirmininko, J. Valausko
pildėkos žodis Balfo darbuoto-
jams, kurie dirbo sunkų darbą
lankymai lietuvius po jų nam-
mus bei dirbdami piknike.

Pirmučiausiai, padėjojo —
uoliai, nepalstančiai darbuoto-
jai p. O. Kindurienei, kuri su-
p. p. Vaškais aplankė visus
Golporte gyvenančius, lietuvių
namus. Paminėjo — nuos-
dų darbą atlykę, p. V. Kleivie-
nė su p. S. Bakučiu — aplanky-
dami visus lietuvius Bella Vis-
toje Ačiū — buvo pasakyta p.
Rožei Plepienei, — kuri viena
aplauskė, visus savo kaimynus
Vindl Maroj.

Onutė Galvydienė su Jonu Va-
lausku apvažinėjo, visus gyve-
nancius lietuvius, St. Peters-
ne Tave, priimk mūsų darbus
Gofo pajūri, kur yra nemažai
lietuvių nusipirkę ant jūros
krašto, didelius motelius.

Padėkota ir pikniko darbuo-
tojams: kun. J. Gasiūniui už
maldas, prie maisto p. vicepir-
mininkei A. Miliauskienei, I. Va-
tauskienei, p. E. Bakuciams, p.
Liutkienei, p. O. Kindurienei,
p. A. Mačiūniui, akordeonistams
p. Kairiui ir Alešėkui.

Už penningą lotarijos suor-
ganizavimą ir pravedimą p.
Onutei Galvydienei ir Jonui Zo-

Vytauto bažnyčia Kaune

tautui. Dėkui ir p. S. Baku-
čiui — kasininkui.
Skirstydami svečiai, linkėjo
viens kitam sulaukti laimingų
kitų metų ir vėl sėkmingo Bal-
fo vajuus pravedimo.

Dabar, visi St. Petersburgo
lietuviai, laukia labdaros Balfui
koncerto — t. yra žinomo so-
listo, A. Brazio iš Čikagos —
kuris įvyks 7 d. vasario. Lau-
kiame ir darbščios nepalstan-
čios darbuotojos p. Marijos Rū-
dienės, Balfo centro pirmininkės
su p. inž. A. Rudžiu.

Dalyvis

CICERO

Gruodžio 7 d. 7 val. vak. ponų
Vysniauskų namų — 1404 So.
49 Court apatinėje patalpoje,
įvyks visuotinis metinis SLA
301 kuopos narių susirinkimas.
Kalbės Pildomosios Tarybos na-
rė Kristina Austin. Bus išrinkta
valdyba 1978 metams ir svarsto-
mi kiti svarbūs kuopos reika-
lai. Visi nariai kviečiami. At-
kiry pakvietimų niekam nebus
siuntinama. Po susirinkimo
vaisės.

ALTos Cicero skyriaus valdy-
ba 1978 metams pasiskirstė pa-
reigomis: pirmininkas Dr. Pe-
tras Atkočiūnas, vykdomoji vi-
cepirmininkė Dr. Bronė Motušie-
nė, vicepirmininkai — Pranatė

Dvilaitienė, inž. Jonas Cinkus ir
inž. Stasys Dubauskas, kasinin-
kas Jonas Šiaučiušas, protokolų
sekretorius Viktoras Motušis ir
sekretorius Stepas Paulauskas.

Į Tarybą išrinkti: pulk. Jonas
Švedas, Stasys Liepas, Pranas
Kašuba, Stasys Pranskevičius,
Kazys Žilėnas, Stasys Juozaitis,
Vincas Kacinskas, Alfonsas Kiz-
laitis, Vincas Bigeitis, Antanas
Dumčius, Irena Pranskevičienė,
Zuzana Juškevičienė ir Antanas
Žumaras.

Lietuvos Nepriklausomybės
šventės minėjimas Ciceroje ruo-
šiamas 1978 m. vasario mėn. 12
d. 11 val. 30 min. šv. Antano pa-
rapijos salėje — 1500 So. 49
Court. Kalbės kongresmanas Hen-
ry J. Hyde. Meninėje programos
dalyje sesučių Bilitavičiūčių dai-
nos, muzikas Aloizas Jurgutis ir
Sofijos Palionienės paruošta pati
jauniausioji tautinių šokių gru-
pė.
S. Paulauskas

SUSIRINKIMŲ PRANEŠIMAI

Joniskiečių Labdarybės ir Kultū-
ros klubo priešmetinis susirinkimas
įvyks gruodžio 6 d. 1:00 val. po pie-
ni. Saulių namuose, 2417 W. 43rd St.
Nariai kviečiami atsilankyti, nes
yra daug svarbių reikalų aptarti. Bus
ir valdybos rinkimas 1978 metams.
Po susirinkimo bus vaisės.
A. Kalys

Mūsų Sąjungos nariui,
A. A.
JUSTINUI TUMUI
mirus,
jo gimines ir artimuosius giliai užjaučiame.
Lietuvių Pensininkų Sąjunga
Chicago

Metinė mirties sukaktis
A. + A.
WALTER KUCHINSKAS
Gyvenęs Cicero, Illinois

Mirė 1976 metų gruodžio mėn. 5 dieną, sulaukęs 59 metų amžiaus.
Gimęs Chicago, Illinois.
Palaidotas Sv. Kazimiero kapinėse.
Paliko nuiludę žmona Sue, pagal tėvus Staliaga, teta Mary Laven,
gyv. East Haven, Conn., ir kiti gimines, draugai bei pažįstami.
Mūsų brangiajam Walter Kuchinskiui pagerbti bus laikomos šv.
mišios St. Valentine bažnyčioje, esančioje Cicero, Illinois, 1978 m.
vasario 9 dieną 6:30 valanda ryto. Kviečiame visus gimines, drau-
gus ir pažįstamus atsilankyti į pamaldas.
Mes Tavęs, Mūsų Brangiausias, niekuomet neužmiršime. Tu pas
mūsų jau nebesurysi, bet mes akcijas ar vėliau pas Tave nueisime.
Tebūna Tau lengva ši žemelė.
Nuiludę lieka:
žmona, teta, gimines.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Grįžkite į mane ir aš grįšiu į jus, sako kareivių Viešpats".
Mal. 3:7.
Atka:totinai Šventajame Rašte pasakyta, kad Dievo malonė paslieka
per amžius. Esamuoju laiku tik maža dalis pasaulio žmonijos gavo Dievo
malonės jų išteisinimui ir palaiminimui. Kaip Viešpats pasirodė malonin-
gas tiems, kuriuos jis priėmė ir išteisino, atleisdamas jiems nuodėmes, taip
pat jis pasirodė maloningas ir gailingas tiems, kurie nusigręžia nuo nuo-
dėmių, pasitaiso ir sugrįžta pas jį. Jis taip pat pasirodė kantrus net ir tiems,
kuriems trūksta meilės ir atleidimo dvasios. Tuo mes esame užtikrinti, kad
tinkamu, jo nustatytu laiku, įvyks visi gerieji Dievo pažadai ir kiekvienas
turės progos pažinti jį ir visi paklusnieji gaus amžiną gyvenimą.
Visi žino, kad mirtis yra žiauri ir paliečia kiekvieną. Bet kur yra mi-
rusieji? Į tą klausimą atsako knyguė "Viltis po mirties", kurią gausite ne-
mokamai. Rošykite:
F. ZAVIST, 3715 West 66th STREET, CHICAGO, ILL. 60629.
SV. RAŠTO TYRINETOJAI.

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai
6845 SOUTH WESTERN AVE.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: Yards 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: Lafayette 3-0440
MODERNISKUS AIR-CONDITIONED KOPLYČIUS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ TUTOMOBILIAMS PASTATYTI

N A R I A I:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTLI
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTU
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
TOMAS IR LAURYNAS LABANAUSKAS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: Yards 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
1348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: Lafayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET Rf:public 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Vt:tinis 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, IL. 974-4416

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: Yards 7-1911

Lenkų partizanai Vilniuje žudė lietuvius

Gavau laišką iš Lenkijos vieno mano pažįstamo ir labai patikimo asmens, kuris antros okupacijos metu buvo Vilniuje. Jis pats yra vilnietis, gimęs ir augęs Vilniuje. Raudonajai armijai puolant Vilnių jis buvo pasiūlytas į kaimą ir išvengė lenkų tarororo. Vėliau repatriavo į Jėnkiją, kur ir dabar gyvena. Aprašo lenkų partizanų ir vėliau sovietinių pareigūnų veiksmus, kada jau buvo užimtas Vilnius. Jo laišką pridėdu ir man reikėtų supažinti lietuvių visuomenę.

ir tįtiai kelias valandas praguolėjęs lavonų tarpe, sutemus grįžo iš Panerių namo (pavardės nebeprisimenu, žinau tik, kad nevilnietis, jis su savo broliu ir seserim Gedimino gatvėje laikė maisto produktų ir degtinės krautuvę einant nuo Lukiškių aikštės į Žvėryno tiltą maž daug trečias, ketvirtas ar penktas namas kairėje pusėje, apie 40 nr.). Aš išvengiau to pavojaus tik dėka tam, kad, frontui artėjant, išvykau toli už miesto ribų ir į Vilnių grįžau tik tada, kada jau jame šeiminkavo raudonarmiečiai, o ne lenkų partizanai.

Jonas Talaias

Laiškas iš Vilniaus

Gerbiamas pone
1944 m. liepos mėn. Vilniuje vyko baisūs dalykai.

1) Iš vienos pusės, prieš įžengiant į Vilnių raudonarmiečiams, nepaprastu žiaurumu pasivymėjo lenkų partizanai, kurie išilgai ir skersai, smulkmeniškai apžirino kiekvieną Vilniaus namą, ieškodami ten lietuvių. Suradę gi vedė juos į Panerius ir šaudė (prieš tai apspaudė ir primušė).

Apie dantiškas tiesiog scenas pasakojo man savo metu (1944) stebuklo kėlu likęs gyvas lietuvis, kuris, nemirtingai sužeistas

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE SPECIALUS VAJUS

• Šio vajuos sąlygomis galima apsidrausti tik Class V-2 — tai yra viso amžiaus apdrauda, kuriai mokesčiai mokami per 20 metų. Apraudos dydis — \$2,000 arba \$1,000.

• Apsidrausti gali visi nuo 1 iki 70 metų amžiaus.

• Sveikatos patikrinti neretėja.

• Šio vajuos metu apsidraude gauna 45% nuolaidą nuo pirmųjų metų mokesčių ir 10% nuolaidą nuo sekančių 19-ros metų mokesčių.

• Po trijų metų garantuojama palūdimų pinigine verte (Cash Surrender Value) ir apmokėta apdrauda (Paid up value).

• Šia apdrauda tuos teises pasidrausti SLA namų, jų žemės, taip pat ir jų paveldinamų lietuvių draugai.

• Norint apsidrausti, reikia kreiptis į bet kurios kuopos Finansų sekretorių arba organizatorių telefonu ar laišku. Jis

jums duos užpildyti ir pasirašyti Non-Medical pareiskimą taip pat sumokėti mėnesinius arba metinius mokesčius.

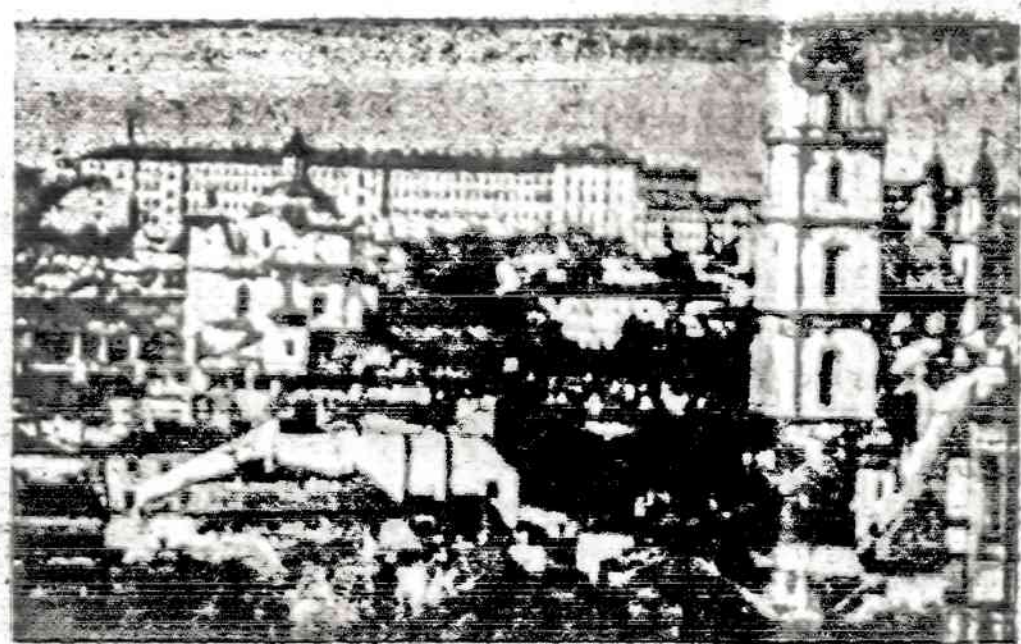
• Išrašyti į SLA yra dabar geriausias laikas, nes Specialusis vajuos tėsis tik 6 mėnesius ir specialūs pasiūlymai nebus pakartoti, todėl jais pasinaudokite dabar.

• Mums reikia didesnės gyvybės apdraudos, kadangi viskas brangsta.

• Apdrauda pradės galioti nuo sekančio mėnesio pirmosios dienos, kai SLA Centras jūsų aplikaciją bus apbraudęs ir gaus jūsų pirmuosius mėnesinius arba metinius mokesčius.

• Jei Finansų sekretorius arba organizatorius adreso neturite ir jei jūsų artimoje aplinkoje SLA kuopos nėra, prašoma kreiptis į SLA sekretorę:

MRs G. MEILIONAS
307 W. 30 Street
New York, N. Y. 10001

KAUNO SENAMIESTIS

čia, o buvo šiek tiek įtartas tuoj atsidūrė kalėjime, o ne už miesto ir tolimoje sovietų šiaurėje.

Pirma ar antra diena į saugumiečių rankas pateko p. Kontimavičius, Vilniaus miesto kepyklų inspektorius, Balčiūno ir Lesevičiaus bendradarbis.

Šis mūsų bendrą pažįstamų teisininkų kiek vėliau tapo sumintas Kazys Vaitkūnas (nė tai, kad Vilniaus miesto prokuroro pagal manį drįsi atgauti savo kaž kokio saugumiečio pažrobta butą). Ryšium su tuo p. Vaitkūno žmona buvo pamišusi. Ar ji pasveiko, nežinau.

Ziauriai-nukankino vilnietį Leonardą Palevičių ir suėmė vilnietį Blaškauską.

Tuo tarpu daugiau konkrečių aukų nebeprisimenu. Jeigu kokį nors svarbesnį faktą prisiminčiau, mielai noru apie jį parašysiu. Žinau tik, kad prieš išvažiuojant man į Lenkiją, nakintis didesnis buvo masinis judėjimas negu dienos metu... Suėmiamas nebuvo gal... Iš baimės žmonės negalėjo užmigti.

Tik būkite malonus neskelbti mano pavardės spaudoje, nes tas galėtų man smarkiai pakentk. Viso gero. Linkėjimai visiems pažįstamiems.

TRUMPAI

— Gaudentas Malinauskas iš Marquette Parko apylinkės išvyko į Los Angeles, Cal. Ta proga jis tapo Naujienų numeratorių, užsakydamas jas vieneriems metams. Gyvendamas Chicagoje jis Naujienas pirkdavo visada pasikrais numeriais. Naujasis mūsų numeratorių p. G. Malinauskas yra demokratinio ir patriotinio nusistatymo aktyvus visuomenės socialus privačiuose santykiuose, aktyviai dalyvaujantis apylinkės organizacijose, renkamas į valdybas bei komisijas. Dėkojant už prenumeratą, gerą žinią malonų skelbti visiems skaitytojams.

— Vilijus J. Trumpjonas iš Marquette Parko, pratesdamas prenumeratą, parėmė Naujienas atsiųsdamas penkinę už 1978 m. kalendorių. Dekui. Kalendorius jau paruoštas jau spausdino

— Ruošiamas kalėdinis Naujienų numeris. Verslaviečių, institucijų, organizacijų ir paskirų asmenų sveikinimai jau dabar priimami. Taip pat priimami kalėdiniai sveikinimai vietoje kortelių ir spausdinami skyrelyje "Trumpai" tuojau arba sveikintojų pageidavimu laiku.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
MARJA NOREIKIENE
2608 West 69th St, Chicago, Ill. 60629 • Tel. WA 6-2787
Didelis pasirinkimas geros kokybės įvairių prekių.
MAISTAS IŠ EUROPOS SANDĖLŲ.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Cosmos Parcels Express Corp.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
1281 W. 69th St, Chicago, Ill. 60629 • Tel. WA 6-2739
1222 So. Halsted St, Chicago, Ill. 60608 • Tel. 254-9824
V. VALANTINAS

LIETUVOS AIDAI
Penkt. 9:30 - 10:00 v. v. — 1490 AM
Šešt. 8:00 - 10:00 v. v. — 106.3 FM
Veda K. BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st Street, Chicago, Illinois 60629
Telef. — 778-3374

— Dall. Kazys Tamašauskas, baigęs meno mokyklą Windsore, atidarė meno studiją Toronto mieste.

— Kun. Antanas Saulaitis pakviestas redeguoti vyr. skautų ir vadovų žurnalą "Mūsų Vytis".

— Sol. V. Verikailiai atsiskaičius toliau vadovauti Hamiltono lietuvių "Aido" chorui, vadovu pakviestas muz. Jonas Govėdas. K. Kvedaraitė išrinkta choro seniūne, o L. Kalvaitė ir A. Pleinytė-padėjėmis.

— Dail. Aldona Valis-Labokienė padovanojo BALF'ui savo tapytą paveikslą, paskirdama jį Centro įstaigai ir papuošimui kuri neseniai įsikūrė naujose patalpose, 2558 W. 69th St., Chicago, Ill., 60629. Dailininkė su vyru dr. Valiu-Laboku šiuo metu yra išvykę į Floridą praleisti ieros sezoną.

— Toronto lietuvių ansamblio "Atžalynas" tuoj po Kalėdų bus St. Petersburgs ir koncertuos Lietuvos klubo, Disney World ir kitose turizmo vietovėse. Sudaroma jų globos komisija. Dabartiniu metu St. Petersburgs lietuvių bei jų organizacijų dėmesys yra nukreiptas į Vliko seimą ir jo delegatų priėmimą.

— Inž. Jurgis Valaitis, Vliko atstovas, gyvenęs New Yorko valstijoje, išsikėlė į 71 Wildwood Drive, Greenwich, CT 06830. Jonas Žemaitaitis iš Paw Paw, Mich., žiemos metu atvyko į Chicago.

Pastabos iš namų

"Kas išgaminios liaudį?"

Tokiu antgalviu buvo išspausdinta žinutė lietuvių socialistų laikraštyje "Kovo". Tekste buvo trumpi kitaip, būtent: kas išgaminios liaudį? Parasė šeštikas, išleido Kovos spaustuve, kaina 25 centai.

— Petras Narušis iš Oak Lawn išrinktas Marjios aukšt. mokyklos Tavo klubo iždininku, o Charles Shimkus — valdybos nariu organizacijos reikalams.

— Toronto piešiamas šiaulių sambūris. Tuo tikslu gruodžio 11 d. 3 val. popiet Priskelimo parapijos salėje kviečiamas gyventojų ar buvusių šiaulių mieste bei apylinkėse susirinkimas aptarti sambūrio veiklą ir išsironkti valdybą. Kalbės K. Kalendra, o buvusi valdyba praneš apie veiklą.

— Kai į šią šalį atvyko V. Kapsukas ir emė puldinėti visus, kurie nesutiko su rusų daugumiečių (bolševiečių) siekais ir taktika, veikiai prasidėjo gaminios. Iš lietuvių socialistų sąjungos buvo išgaminota apie du trečdaliu narių, iš 8000 liko mažiau trijų tūkstančių. Sąjunga turėjo turtingą archyvą — jo neliko; turėjo mašinų vertės \$25,000 — gal pelės mašinas išnešiojo? Turėjo per 20 tūkstančių dolerių pinigais — nežinia kam pinigai teko?

Greit paaiškėjo ir klausimas "kas". Tai buvo Kapsukas ir jo mokiniai. Pranašystė, jei ir per klaidą įsibrovusi, išsipildė — liaudis tapo išgaminota.

Lotožių šalis
Čikagos žemaičių veikėjas — kalbėtojas Juozapas Jančevskis kartą prisiminė, jog Rusija yra didžiausia latožių šalis. Latožiai ten gimsta, auga, perauga ir sudrimba, kaip grybų giminės latožiai. Nei jokios pažangos, nei ryžto siekti geresnio gyvenimo, rusai neišvysto.

Suprantama, kad rusų tautoje yra viens kitas inteligentas, rašytojas ir apsišvietęs žmogus, bet didelė dauguma — latožiai.

Taip kalbėjo Juozapas Jančevskis, o jis rusus gerai pažino, su jais dirbo ir mokėsi. Caro valdžiai jis taip įkyrėjo, kad jį liepė jam vykti į užsienį ir niekad negrįžti. Jančevskis buvo tikras Rusijos tremtinys.

Nei aš neturiu Rusijai geros širdies, nei ji pasisavino mano tėvo tėviškę ir ten apgyvendino burliokus — latožius, išmokintus dirbti žemę ir garbinti carą.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE | REAL ESTATE FOR SALE
PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS
DEL VISU INFORMACIJU KREIPTIS I
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUŠKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

MURINIS BUNGALOW — 3 miegami, 30' sklypas, naujas šildymas, tuoj galima užimti, prie 65-tos ir Artesian, nebrangus.

VIENOK MARQUETTE PARKAS GERIAUSIAS
10 BUTŲ tvarkingas mūro namas. Apie \$22,000 metiniu pajamu. Naujas stogas, naujas šildymas ir elektrika. Galima mainyti į vieną arba dvi butų namą Marquette Parke, o pinigų gaminant pirkėjui kaina — tai atradimas.

LIUKSUS 17 metų mūro Ranch, 2 auto garažas. Naujas pirkėjas gali tuojau keltis į gražią Marquette Parką. Norintieji prašomi perduoti savo telefoną — skubiosios deryboms.

MURINIS 2 aukštų, 6 kamb., 2 auto mūro garažas. Gėbius rankos gali paties atnaujinti. Marquette Parke. Kaina — \$25,000.

SVEIKAS, gražus, 2 butų mūras pietiniame Brighton Parke. Aliuminijaus langai, atskiras gesu šildymas, dvigubas garažas. Dabar galima gauti už \$31,000.

2 BUTŲ gelsvu plytu 18 metų modernus namas ir ekstra didelis mūro garažas, irengtas beveik kaip trečias butas gražiam, sausam beismante. Daug kitu priedu, greit galima užimti, vertas \$60,000.

BIZNIO PREKYBAI, restoranai ar ofisui didelis patogus mūras ant platus sklypo Marquette Parke. \$42,900.

GRAZUS SKLYPAS ir garažas Marquette Parke.

DIDELIS mūro bungalow ant platus sklypo, gau šildomas. Geroji vietoj, Marquette Parke, \$25,750.

VALDIS
REAL ESTATE
2625 West 71st Street
Tel. 737-7200 arba 737-8534

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namy Statyba ir Remontas

ELECTROS (RENGIMAI), PATAISYMAI
Turis Chicago miesto teidima, Dirbu ir užmiešius greiti, garantuoti ir sažiningi.
KLAUDIJUS PUMPUTIS
4358 So. Washenaw Ave.
Tel. 927-3559

DĖMESIO
\$2-30 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$98 pusmėnuo automobilio liability apdraudimas pensininkams
Kreiptis
A. LAURAITIS
4445 So. ASHLAND AVE.
523-5775

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2646 WEST 69th STREET
Telef.: Republic 7-1941

M. SIMKUS
Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4237 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminių švietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitoki blankai

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. MEDZINSKAS, 4065 Archer Ave
Chicago, Ill. 60632. Tel. VA 7-5980

BEST THINGS IN LIFE
Call Frank Zapolski
1208 1/2 W. 75th St.
GA 4-8654
State Farm Life Insurance Company

give... so more will live
HEART FUND

Siųskite \$1000
Monday, December 5, 1977